

**Ministerstvo školstva Slovenskej republiky
Štátny pedagogický ústav Bratislava**

**Vzdelávací program
pre žiakov s mentálnym postihnutím
pre skupinu trojročných učebných odborov odborných učilišť**

64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby

**Stupeň vzdelania:
Nižšie stredné odborné vzdelanie ISCED 2C**

Vzdelávací program ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu
schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky
pod číslom CD-2008-18550/39582-1:914 dňa 26. mája 2009.

Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím, pre skupinu učebných odborov odborných učilíšť 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby stupeň vzdelania nižšie stredné odborné vzdelanie - ISCED 2C bol vypracovaný na základe Štátneho vzdelávacieho programu 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby 1. pracovná verzia pre skupinu dvojročných učebných odborov, stupeň vzdelania nižšie stredné odborné vzdelanie - ISCED 2C, ktorý vypracoval a zverejnil Štátny inštitút odborného vzdelávania v Bratislave.

Vzdelávací program modifikovali podľa potrieb žiakov s mentálnym postihnutím pedagogickí zamestnanci OU Dúbravská cesta, Bratislava, OU a PŠ Švabinského v Bratislave a OUI Trnava, OUI Prešov a OUI Valaská. Vzdelávací program koordinovala RNDr. Mária Tatranská zo Štátneho pedagogického ústavu v Bratislave z oddelenia špeciálnej pedagogiky.

OBSAH

	strana
ÚVOD	5
1 CIELE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA	5
2 STUPEŇ VZDELANIA	6
3 CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACIEHO PROGRAMU PRE ŽIAKOV S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM	6
3.1 Popis vzdelávacieho programu	6
3.2 Základné údaje	7
3.3 Zdravotné požiadavky na uchádzača	8
3.4 Požiadavky na bezpečnosť, ochranu zdravia a hygienu práce	8
4 KOMPETENCIE (PROFIL) ABSOLVENTA VZDELÁVACIEHO PROGRAMU PRE ŽIAKOV S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM	9
4.1 Celková charakteristika absolventa	9
4.2 Kľúčové kompetencie	9
4.3 Všeobecné kompetencie	12
4.4 Odborné kompetencie	13
5 RÁMCOVÝ UČEBNÝ PLÁN	15
5.1 Rámcový učebný plán pre 3-ročné učebné odbory odborných učilíšť	15
5.1.1 Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre 3-ročné učebné odbory odborných učilíšť (bez prípravného ročníka)	15
5.2 Rámcový učebný plán pre 3-ročné učebné odbory odborných učilíšť s vyučovacím jazykom národnostných menšín	17
5.2.1 Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre 3-ročné učebné odbory odborných učilíšť s vyučovacím jazykom národnostných menšín (bez prípravného ročníka)	18
5.3 Rámcový učebný plán pre prípravný ročník odborných učilíšť	20
5.3.1 Poznámky k rámcovému učebnému plánu prípravného ročníka odborných učilíšť	20
5.4 Rámcový učebný plán pre prípravný ročník odborných učilíšť s vyučovacím jazykom národnostných menšín	22
5.4.1 Poznámky k rámcovému učebnému plánu prípravného ročníka odborných učilíšť s vyučovacím jazykom národnostných menšín	22
6 VZDELÁVACIE OBLASTI	23
6.1 VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE	23
6.1.1 Jazyk a komunikácia	24
6.1.2 Človek, hodnoty a spoločnosť	28
6.1.3 Matematika a práca s informáciami	30
6.1.4 Zdravie a pohyb	31
6.2 ODBORNÉ VZDELÁVANIE	33
6.2.1 Teoretické vzdelávanie	33
6.2.2 Praktická príprava	35
6.3 ÚČELOVÉ KURZY	37
6.3.1 Ochrana života a zdravia	37
6.3.2 Telovýchovno-výcvikový kurz	39
7 ORGANIZAČNÉ PODMIENKY	40
7.1 Didaktická technika	40
7.2 Materiálne výučbové prostriedky	41

8	ZÁKLADNÉ PODMIENKY NA REALIZÁCIU VZDELÁVACIEHO PROGRAMU PRE ŽIAKOV S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM	41
8.1	Základné materiálne podmienky	41
8.2	Personálne podmienky	42
8.3	Organizačné podmienky	43
8.4	Podmienky bezpečnosti a hygieny práce	44
9	ZÁSADY PRE TVORBU ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	44
9.1	Všeobecné zásady tvorby školského vzdelávacieho programu	44
9.2	Štruktúra školského vzdelávacieho programu	46

Príloha 1

Rámcový obsah všeobecnovzdelávacích predmetov pre prípravný ročník odborných učilíšť

Príloha 2

Rámcový obsah všeobecnovzdelávacích predmetov pre prvý ročník odborných učilíšť

ÚVOD

Cieľom kurikulárnej reformy je umožniť flexibilnejšiu profiláciu absolventov učebných odborov odborných učilišť podľa podmienok školy, vývoja učebných odborov v závislosti od potrieb regionálneho trhu práce, individuálnych schopností a záujmov žiakov. Odborné vzdelávanie a príprava žiakov s mentálnym postihnutím smeruje k získaniu prakticky zameraných vedomostí a zručností, ktoré umožnia absolventom odborných učilišť lepšie uplatnenie sa na trhu práce, od čoho sa odvíja aj možnosť žiakov plnohodnotne sa zaradiť do spoločenského života.

Vzdelávací program pre skupinu učebných odborov odborných učilišť pre žiakov s mentálnym postihnutím bol vytvorený v súlade s Medzinárodnou normou pre klasifikáciu vzdelávania (International Standard Classification of Education – ISCED 97).

ISCED 2 zodpovedá nižšiemu strednému odbornému vzdelávaniu. Vo vzdelanostnom modeli nižšieho sekundárneho stupňa ide o získanie spôsobilostí uplatniť svoje vzdelanie v pracovnom, občianskom, rodinnom a osobnom živote. Vzdelávací program ISCED 2 umožní absolventom odborného učilišťa získať vedomosti, zručnosti a postoje na výkon súboru jednoduchých, nenáročných a ľahko ovládateľných metód práce a pracovných prostriedkov. Subkategória ISCED 2C charakterizuje vzdelávacie programy určené k príprave žiakov s mentálnym postihnutím na povolanie a priamy vstup na trh práce, splňa všetky normy smerujúce k rešpektovaniu individuálnych odborných spôsobilostí žiakov s mentálnym postihnutím a zabezpečuje tak právo na vzdelávanie všetkým, ktorí ho chcú získať. Môže sa realizovať klasickým alebo modulovým systémom.

1 CIELE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

Odborné učilište je typ školy, ktorej vzdelávacie programy poskytujú odbornú prípravu na výkon nenáročných pracovných činností žiakom s mentálnym postihnutím alebo žiakom s mentálnym postihnutím v kombinácii s iným zdravotným postihnutím.

Cieľom výchovy a vzdelávania v odbornom učilišti je umožniť žiakovi

- a) získať primerané kompetencie, a to najmä v oblasti komunikačných schopností, využívania informačno-komunikačných technológií, komunikácie v štátnom jazyku, materinskom jazyku a matematickej gramotnosti, získať tiež primerané sociálne, občianske a kultúrne kompetencie,
- b) rozvíjať manuálne zručnosti, adekvátne tvorivé schopnosti a aktuálne poznatky potrebné na výkon povolania na trhu práce,
- c) posilňovať úctu k človeku, ku kultúrnym a národným hodnotám a tradíciám štátu, ktorého je občanom, k štátnemu jazyku, k materinskému jazyku a k svojej vlastnej kultúre,
- d) získať a posilňovať úctu k ľudským právam a základným slobodám a zásadám ustanoveným v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd,
- e) pripraviť sa na zodpovedný plnohodnotný život v spoločnosti v duchu porozumenia a znášanlivosti, rovnosti muža a ženy, priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami a náboženskej tolerancie,
- f) naučiť sa kultivovať svoju osobnosť, pracovať v skupine a preberať na seba zodpovednosť,

- g) naučiť sa kontrolovať a regulovať svoje správanie, chrániť svoje zdravie a životné prostredie a rešpektovať všeľudské etické hodnoty,
- h) získať všetky informácie o právach dieťaťa a spôsobilosť na ich uplatňovanie.

2 STUPEŇ VZDELANIA

Úspešným absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu odboru výchovy a vzdelávania v odbornom učilišti, môže žiak s mentálnym postihnutím získať nižšie stredné odborné vzdelanie, ktoré sa podľa stupňa zvládnutia príslušných kritérií výkonov a posudzovania kvalifikácie na výkon pracovných činností člení na:

a) **zaškolenie**; dokladom o získanom vzdelaní je vysvedčenie a osvedčenie o zaškolení,

b) **zaučenie**; dokladom o získanom vzdelaní je vysvedčenie a osvedčenie o zaučení,

c) **vyučenie**; dokladom o získanom vzdelaní a odbornej kvalifikácii je vysvedčenie o záverečnej skúške, dodatok k vysvedčeniu o záverečnej skúške a výučný list.

Žiak s mentálnym postihnutím, ktorý absolvoval 1-ročnú základnú odbornú prípravu v reedukačnom centre na úrovni 2C, získava osvedčenie o absolvovaní časti vzdelávacieho programu. Absolvent môže vstúpiť priamo na trh práce ako pracovná sila s minimálnou odbornou kvalifikáciou alebo pokračovať v ďalšom štúdiu a získať osvedčenie o zaškolení, osvedčenie o zaučení, prípadne vysvedčenie o záverečnej skúške a výučný list v danom odbore.

3 CHARAKTERISTIKA VZDELÁVACIEHO PROGRAMU PRE ŽIAKOV S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

Skupina učebných odborov: **64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby**

3.1 Popis vzdelávacieho programu

Vzdelávací program pre skupinu 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby je orientovaný na výchovu a vzdelávanie žiakov s mentálnym postihnutím alebo žiakov s mentálnym postihnutím v kombinácii s iným zdravotným postihnutím, ktorí ukončili vzdelávanie v poslednom ročníku základnej školy alebo ukončili povinnú školskú dochádzku.

Cieľom vzdelávacieho programu je konkretizovať požiadavky na všeobecné a odborné vzdelávanie žiakov v odboroch príslušných do skupiny odborov 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby. Ciele vzdelávania sú zamerané na tri základné oblasti: rozvoj osobnosti žiaka, príprava pre život v občianskej spoločnosti a príprava na pracovné uplatnenie.

Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím v odbornom učilišti vytvára predpoklady pre získanie všeobecných a odborných vedomostí a kompetencií potrebných pre výkon jednoduchých činností v daných odboroch vzdelania. Odborné vzdelávanie tejto skupiny odborov vytvára predpoklady pre získanie kompetencií potrebných pre uplatnenie v rôznych okruhoch pracovnej činnosti. Rozhodujúci význam pre odbornú prípravu žiakov má praktická

príprava, kde žiaci získavajú potrebné zručnosti pre výkon budúceho povolania. Neoddeliteľnou súčasťou odbornej prípravy je aj teoretické vzdelávanie.

Cieľom všeobecného vzdelávania je rozšíriť základné všeobecné vedomosti žiakov, ich osobnostné a sociálne kvality a pripraviť ich tak, aby boli schopní rozhodovať o svojom pracovnom a občianskom živote.

Táto oblasť vzdelávania je zameraná na uplatnenie tvorivosti, rozvíjanie schopnosti žiakov správne vyjadrovať v materinskom jazyku a ovládanie základov učiva z matematiky. Vzdelávací program sprístupňuje žiakom základné princípy etickej/náboženskej výchovy, základné vedomosti o zdravom spôsobe života a vývoji ľudskej spoločnosti.

Tieto všeobecné vzdelávacie ciele sú vo vzdelávacom programe rozpracované ako kompetencie absolventa, obsahy vzdelávacích oblastí a im zodpovedajúce čiastkové kompetencie.

Vzdelávacie oblasti odbornej zložky vzdelávania vymedzujú učivo spoločné pre všetky odbory tejto skupiny vzdelávania bez ohľadu na ich profiláciu a zameranie. Predstavujú povinný základ odborného vzdelávania danej skupiny. Sú zvolené tak, aby tvorili ucelený súbor, ktorý vytvára predpoklady pre kvalitnú prípravu absolventov.

Vzdelávacia oblasť teoretické vzdelávanie vedie žiakov k porozumeniu základných pracovnoprávných vzťahov na trhu práce, k dodržiavaniu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a k ekologickému správaniu. Vzdelávacia oblasť vymedzuje obsah teoretickej prípravy pre výkon povolania osvojenými technologickými postupmi v súlade s požiadavkami zákazníka a estetickými zásadami. Poskytuje žiakom nevyhnutné vedomosti a zručnosti z oblasti používaných materiálov, technológií, strojov a zariadení s dôrazom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci.

Vo vzdelávacej oblasti praktická príprava, ktorá je najdôležitejšou časťou prípravy na povolanie, si žiaci osvojujú zručnosti a pracovné návyky potrebné pre výkon pracovných činností.

3.2 Základné údaje

Dĺžka štúdia:	3 roky, (4 roky - ak je zriadený aj prípravný ročník)
Forma štúdia:	Denné štúdium
Nevyhnutné vstupné požiadavky na štúdium:	Môže byť prijatý žiak s mentálnym postihnutím alebo žiak s mentálnym postihnutím v kombinácii s iným zdravotným postihnutím, ktorý ukončil vzdelávanie v poslednom ročníku základnej školy alebo ukončil povinnú školskú dochádzku
Spôsob ukončenia štúdia:	Záverečná skúška alebo odborné zhodnotenie
Doklad o dosiahnutom vzdelaní	Osvedčenie o absolvovaní časti vzdelávacieho programu Osvedčenie o zaškolení Osvedčenie o zaučení Vysvedčenie o záverečnej skúške a výučný list
Poskytnutý stupeň vzdelania¹	Nížšie stredné odborné vzdelanie ISCED 2C

¹ Podľa klasifikácie ISCED

Možnosti pracovného uplatnenia absolventa:	Odborná príprava pre výkon jednoduchých a pomocných prác v administratíve, obchode a službách ako kvalifikovaný pomocný robotník
Nadväzná odborná príprava (ďalšie vzdelávanie):	Rekvalifikačné kurzy

3.3 Zdravotné požiadavky na uchádzača

Všetky požiadavky vychádzajú zo všeobecne platných predpisov (zákonov, nariadení, vyhlášok, noriem a pod.). Výchova k bezpečnosti a ochrane zdravia, hygieny práce a požiarnej ochrana sú rovnako neoddeliteľnou súčasťou teoretického vyučovania a praktickej prípravy. Školy si vo svojich ŠkVP tieto požiadavky rozpracujú podľa konkrétneho učebného odboru.

Do učebných odborov možno prijať chlapcov a dievčatá s primeraným zdravotným stavom., ktorý posúdil a na prihláške potvrdil lekár. V prípade zmenenej pracovnej schopnosti (ďalej len „ZPS“) uchádzačov sa vyžaduje posúdenie ich zdravotnej spôsobilosti príslušným lekárom. Mentálne postihnutie preukáže závery psychologického vyšetrenia. Školy si vo svojich ŠkVP tieto požiadavky rozpracujú podľa konkrétneho učebného odboru.

3.4 Požiadavky na bezpečnosť, ochranu zdravia a hygienu práce

Výchova k bezpečnosti a ochrane zdravia, hygieny práce a požiarnej ochrane je neoddeliteľnou súčasťou teoretického vyučovania a praktickej prípravy.

V priestoroch určených na praktickú prípravu je potrebné podľa platných technických predpisov vytvoriť podmienky na bezpečnú prácu, dôkladne a preukázateľne oboznámiť žiakov s predpismi o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, s hygienickými a technickými predpismi, technickými normami, s pravidlami bezpečnej obsluhy technických zariadení, používaním ochranných prostriedkov a dodržiavanie týchto predpisov vyžadovať a kontrolovať

Ak práca vyžaduje priamy dozor, musí osoba poverená priamym dozorom obsiahnuť všetky pracovné miesta žiakov tak, aby mohla pri ohrození zdravia žiaka bezprostredne zasiahnuť. Žiaci majú zakázané vykonávať práce so zvýšeným nebezpečenstvom.

4 KOMPETENCIE (PROFIL) ABSOLVENTA VZDELÁVACIEHO PROGRAMU PRE ŽIAKOV S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

Skupina učebných odborov:

64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby

4.1 Celková charakteristika absolventa

Absolventa učebných odborov skupiny odborov 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby charakterizuje kladný vzťah k práci a povolaniu, pracovná disciplína a svedomitosť pri plnení svojich povinností. Absolvent je pomocný odborný pracovník s kvalifikáciou v prevádzkach obchodu a služieb. Má nevyhnutné základné vedomosti a zručnosti pre výkon svojho povolania. Pri práci je schopný používať štandardné jednoduché technologické postupy, predpísané materiály, suroviny, stroje a zariadenia. Je dostatočne adaptabilný, vie uplatňovať jednoduché spôsoby práce, konať v súlade s právnymi normami spoločnosti. Pociťuje potrebu žiť a pracovať v kultúrnom prostredí, dbá o svoje zdravie, má osvojené zásady ochrany životného prostredia, bezpečnosti práce a hygieny svojho pracoviska.

Po absolvovaní vzdelávacieho programu absolvent disponuje týmito kompetenciami:

4.2 Kľúčové kompetencie

Vzdelávanie vo vzdelávacom programe pre žiakov s mentálnym postihnutím v súlade s cieľmi nižšieho stredného odborného vzdelávania na úrovni ISCED 2C smeruje k tomu, aby žiaci s mentálnym postihnutím získali na tejto úrovni zodpovedajúce schopnosti a zručnosti. Kľúčové kompetencie sa musia zakomponovať do všetkých vzdelávacích oblastí. V súlade so Spoločným európskym rámcom kľúčových kompetencií ako základným orientačným nástrojom pre vymedzenie kľúčových kompetencií vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím vymedzil nasledovné kľúčové kompetencie:

a) Komunikatívne a sociálno-interakčné spôsobilosti

Sú to spôsobilosti, ktoré sú základom pre ďalšie získavanie vedomostí, zručností, postojov a hodnotovej orientácie. Patria sem schopnosti nevyhnutné pre pracovný a spoločenský život, ktoré v konkrétnych situáciách umožnia žiakom primerane ústne a písomne sa vyjadrovať, čítať, rozumieť a využívať text.

V tomto vzdelávacom programe sú vymedzené nasledovné kľúčové kompetencie:

Absolvent má:

- zvoliť si jednoduchý spôsob (priamy alebo sprostredkovaný – napr. telefónom), prostriedky a intonáciu ústneho prejavu so zreteľom na osobu, s ktorou hovorí,
- pozorne počúvať rozhovor a zapájať sa do jednoduchých diskusií,
- jednoduchým spôsobom zdôvodňovať svoje názory, interpretovať prečítaný alebo vypočutý text,
- tvoriť jednoduché písomné prejavy, štylizovať jednoduché listy (formálne, neformálne), krátke informačné útvary (inzerát, oznam), vyplňovať bežné formuláre (životopis, žiadosť),

- viesť jednoduché číselné záznamy využiteľné v osobnom živote a v povolani,
- ovládať jednoduchú počítačovú komunikáciu na úrovni spotrebiteľa,
- vyhľadávať s pomocou učiteľa alebo rodiča jednoduché informácie prostredníctvom počítača, kníh, novín, časopisov,
- navrhovať s pomocou učiteľa bežné jednoduché návody k činnostiam,
- pochopiť a s podporou učiteľa vyhodnocovať svoju účasť na procese vzdelávania a jeho výsledku, ktorý zabezpečuje právo voľného pohybu občana, právo žiť, študovať a pracovať v podmienkach otvoreného trhu práce.

b) Intrapersonálne a interpersonálne spôsobilosti

Sú to schopnosti, ktoré žiak získava za účelom aktívneho zapojenia sa do spoločnosti založenej na vedomostiach, sebazdokonaľovanie a zvyšovanie výkonnosti, vzdelávania a učenia sa počas celého života, aktualizovania a udržiavania potrebnej základnej úrovne zručností. Od žiaka sa vyžaduje regulovať správanie, prehodnocovať základné zručnosti, sebatvoriť, zapájať sa do medziľudských vzťahov, pracovať v tíme, preberať zodpovednosť sám za seba, schopnosť starať sa o svoje zdravie a životné prostredie, rešpektovať všeľudské etické hodnoty, uznávať ľudské práva a slobody.

V tomto vzdelávacom programe sú vymedzené nasledovné kľúčové kompetencie:

Absolvent má:

- podieľať sa na stanovení zodpovedajúcich jednoduchých krátkodobých cieľov, ktoré smerujú k zlepšeniu vlastnej výkonnosti,
- overovať a interpretovať získané jednoduché údaje primerane k svojim schopnostiam,
- rozvíjať pomocou učiteľa vlastnú aktivitu, samostatnosť, sebaopoznanie, sebadôveru a reproduktívne myslenie,
- predkladať s podporou učiteľa jednoduché návrhy na výkon práce, za ktorú je zodpovedný,
- zamerať vlastnú činnosť s podporou učiteľa na dodržiavanie osobnej zodpovednosti a dosiahnutie spoločného skupinového cieľa,
- vytvárať dobré vzťahy v kolektíve,
- dodržiavať zadané pracovné metódy a postupy, organizovať s pomocou učiteľa vlastnú činnosť tak, aby prijal svoju zodpovednosť,
- pracovať a zapájať sa do práce kolektívu,
- stanovovať si ciele podľa svojich osobných schopností, záujmov, pracovnej orientácie a životných podmienok,
- mať zodpovedný vzťah k svojmu zdraviu, starať sa o svoj fyzický a duševný rozvoj, byť si vedomý dôsledkov nezdravého životného štýlu a závislostí,
- prispievať k vytváraniu dobrých medziľudských vzťahov, predchádzať osobným konfliktom, nepodliehať predsudkom a stereotypom v prístupe k druhým.

c) Schopnosť tvorivo riešiť problémy

Tieto schopnosti sa využívajú na identifikovanie problémov, na ich analýzu a stanovenie efektívnych postupov, perspektívnych stratégií a vyhodnocovanie javov. Sú to schopnosti, ktoré sa objavujú v náročnejších podmienkach, aj pri riešení problémov ľudí, ktorí sa nevedia zaradiť do spoločenského života. Žiaci musia byť schopní vyhodnocovať základné dopady, napr. dopad na životné prostredie, dopad nerozvážnych rozhodnutí alebo príkazov, pracovný a osobný dopad v širšom slova zmysle ako je ekonomický blahobyt, telesné a duševné zdravie a pod. Sú to teda schopnosti, ktoré na základe získaných vedomostí umožňujú stanoviť

jednoduché algoritmy na vyriešenie problémových úloh, javov a situácií a získané poznatky využívať v osobnom živote a povolání.

V tomto vzdelávacom programe sú vymedzené nasledovné kľúčové kompetencie:

Absolvent má:

- získavať a vnímať jednoduché informácie o základných problémoch pracovného a mimopracovného života,
- s podporou učiteľa porozumieť jednoduchým dôsledkovým vzťahom a príčinám, vyvolávajúcim problémové situácie,
- využívať pod vedením učiteľa jednoduché návody a postupy, ktoré obsahujú základné informácie použiteľné alebo nepoužiteľné pri objasňovaní podstaty problému,
- zhromažďovať s pomocou učiteľa elementárne informácie potrebné na objasnenie problému a na stanovenie najjednoduchšieho riešenia.

d) Pracovné a podnikateľské spôsobilosti

Pracovné spôsobilosti spolu s podnikateľskými spôsobilosťami prispievajú k tvorbe nových pracovných miest, pomáhajú ľuďom nachádzať prácu, orientovať sa na vlastné podnikanie, zlepšovať svoje pracovné a podnikateľské výkony, učiť sa prispôbovať zmenám a využívať informačné toky v rámci svojich mentálnych možností.

V tomto vzdelávacom programe sú vymedzené nasledovné kľúčové kompetencie:

Absolvent má:

- účelne a ekonomicky zaobchádzať s finančnými a materiálnymi prostriedkami,
- chápať prácu ako sebarealizáciu, sebauspokojenie a prínos pre seba,
- byť čestný, otvorený, spravodlivý, spoľahlivý a dôveryhodný,
- chápať princípy sociálnej spravodlivosti a rovnosti, oceňovať druhých,
- pod vedením učiteľa rozpoznávať zásady konštruktívnej kritiky, vedieť primerane kritizovať, ale aj znášať kritiku od druhých,
- rozpoznávať a uznať si vlastné chyby,
- s pomocou učiteľa vedieť sa učiť, vzdelávať a zdokonaľovať sa,
- vedieť pozorne počúvať iných, pýtať sa, formulovať, vyjadrovať sa,
- pod vedením učiteľa rozvíjať v sebe schopnosť sebakontroly emócií a schopnosť pracovať aj v stresových situáciách, vytvárať si návyk ovládať sa a dosiahnuť všeobecnú kultúrnu úroveň.

e) Spôsobilosť využívať informačné technológie

Tieto spôsobilosti pomáhajú žiakovi rozvíjať základné jednoduché zručnosti pri práci s osobným počítačom, internetom, využívať rôzne informačné zdroje a informácie v pracovnom a mimo pracovnom čase. Sú to teda schopnosti, ktoré umožňujú žiakovi ich osobnostný rast, vlastné učenie a výkonnosť v práci.

V tomto vzdelávacom programe sú vymedzené nasledovné kľúčové kompetencie:

Absolvent má:

- zoznámiť sa za podpory učiteľa s počítačom, jeho základnými časťami a jednoduchým spôsobom obsluhy,
- naučiť sa s pomocou učiteľa uviesť do činnosti počítač a spustiť jednoduchý aplikačný program,
- oboznamovať sa s informáciami o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci s počítačom,

- naučiť sa s pomocou učiteľa vyhľadávať jednoduché vhodné informačné zdroje a získavať potrebné informácie v danom odbore štúdia,
- zaznamenávať si a uchovávať informácie pod vedením učiteľa tak, aby ich mohol využiť pri práci,
- s podporou učiteľa evidovať, triediť a zoradovať jednoduché pracovné informácie podľa bežných požiadaviek v jeho profesii. komunikovať prostredníctvom elektronických médií

f) Spôsobilosť byť demokratickým občanom

Sú to spôsobilosti, ktoré umožňujú žiakom žiť plnohodnotným sociálnym životom a tak prispievať k zvyšovaniu spoločenskej úrovne. Cestou získaných schopností žiaci zdokonaľujú svoj osobnostný rast, vlastné učenie, využívajú sebapoznávanie, sebakontrolu a sebareguláciu pre prácu v kolektíve, prijímajú zodpovednosť za vlastnú prácu. Svojím podielom prispievajú k životu a práci spoločnosti založenej na vedomostiach, prispievajú k rozvíjaniu demokratického systému spoločnosti, k trvalo udržateľnému hospodárskemu a sociálnemu rozvoju štátu so zodpovednosťou voči životnému prostrediu, zachovaniu života na zemi a rozvíjaniu vzájomného porozumenia si medzi osobami a skupinami, rozvíjajú svoje schopnosti ako je empatia, asertivita, súcit, tolerancia, rešpektovanie práv a slobôd.

V tomto vzdelávacom programe sú vymedzené nasledovné kľúčové kompetencie:

Absolvent má:

- chápať problémy zachovania mieru, bezpečnosti jednotlivcov, národov a štátov, zachovávanie a ochrany životného prostredia, vyčerpania nerastných surovín, liečenia civilizačných chorôb, populačnej explózie v rozvojových krajinách, drogovej závislosti najmä mladistvých, sexuálnej výchovy a pozitívne pristupovať k riešeniu týchto problémov,
- chápať pojmy spravodlivosť, ľudské práva a zodpovednosť,
- dodržiavať zákony, rešpektovať práva a osobnosť druhých ľudí, ich kultúrne špecifiká, vystupovať proti neznášanlivosti, xenofóbii a diskriminácii,
- konať v súlade s morálnymi princípmi a zásadami spoločenského správania, prispievať k uplatňovaniu hodnôt demokracie,
- uvedomovať si vlastnú kultúrnu, národnú a osobnostnú identitu, pristupovať s toleranciou k identite druhých,
- zaujímať sa o politické a spoločenské dianie u nás a vo svete,
- uznávať tradície a hodnoty svojho národa.

4.3 Všeobecné kompetencie

Absolvent má:

- riešiť jednoduché situácie, používať vhodné výrazové prostriedky, vhodne reagovať na vopred nenacvičenú jednoduchú situáciu,
- vhodným jednoduchým spôsobom vyjadrovať svoj úmysel, prezentovať sám seba, podávať a získavať ústne alebo písomne jednoduchú požadovanú informáciu všeobecného charakteru, hovoriť krátko a súvislo na danú tému,
- používať jednoduché postupy a jazykové prostriedky v hovorovom štýle, ovládať základy jednoduchého a nenáročného administratívneho a odborného štýlu,
- pracovať s Pravidlami slovenského pravopisu a inými príručkami za pomoci učiteľa,
- chápať význam jazykovej kultúry, rozdiely medzi spisovným jazykom a ostatnými útvarmi národného jazyka,
- vnímať literatúru ako predmet esteticko-výchovného charakteru

- oboznámiť sa s nevyhnutnosťou zapojiť sa do spoločenskej praxe a mať prospech zo získavania vedomostí a zručností po celý život,
- primerane ovládať základné schopnosti potrebné na sebaopoznávanie a sebaovládanie,
- mať základné schopnosti potrebné pre styk s ľuďmi, ovládať a uplatňovať základy spoločenského správania,
- hodnotiť celospoločenské javy ako je chudoba, gamblerstvo, drogy, terorizmus, globalizácia sveta, novodobé choroby
- osvojiť si potrebu zodpovedného, mravného rozhodovania a riadiť sa všeobecne uznávanými mravnými a právnymi zásadami a normami,
- vedieť ako a kam sa obrátiť pri vymáhaní si svojich práv, rozvíjať úroveň svojho právneho vedomia,
- rozvíjať morálne a vôľové vlastnosti, akými sú kritickosť, húževnatosť, samostatnosť a primerané sebavedomie,
- vytvoriť si pozitívny vzťah ku kultúrnym hodnotám, prírode a životnému prostrediu a podieľať sa na ich ochrane,
- rozumieť základným matematickým pojmom, poznať základné vzťahy medzi nimi a obsah najjednoduchších matematických operácií,
- vyhľadávať, triediť a používať jednoduché matematické informácie potrebné pre bežnú profesnú situáciu,
- poznať a používať základné jednoduché postupy pri riešení úloh budúcej praxe,
- mať základné poznatky o číslach,
- vytvoriť si jednoduchú predstavu o ľudskom organizme ako celku z hľadiska stavby a funkcie,
- poznať zásady správnej životosprávy, v zmysle aktívneho zdravia a zdravého životného štýlu,
- splniť požiadavky všeobecnej pohybovej výkonnosti a ovládať cvičenia zodpovedajúce jeho psychomotorickým predpokladom,
- uvedomovať si význam telesného a pohybového zdokonaľovania, vnímať krásu pohybu, prostredia, ľudských vzťahov,
- prejavovať zmysel pre fair-play, kolektívnu spoluprácu a vzájomnú pomoc, najmä postihnutým jednotlivcom, či menej pohybovo nadaným, zabrániť úrazu a poskytnúť prvú pomoc pri úraze.

4.4 Odborné kompetencie

a) Požadované vedomosti

Absolvent má:

- poznať zásady bezpečnosti práce a ochrany zdravia pri práci,
- vedomosti o príprave pracoviska a vytvorení podmienok pre prácu,
- vedomosti o potrebe dodržania a záväznosti technologického postupu,
- poznať normy a normalizáciu v svojom odbore,
- vyhodnotiť kvalitu práce, vykonať záverečnú kontrolu práce a jej správnosti,
- poznať základné pravidlá správania k životnému prostrediu a zásady jeho ochrany pred možnými negatívnymi vplyvmi,
- poznať druhy a použitie nástrojov a pomôcok používaných vo svojom odbore,
- poznať základné spôsoby ochrany materiálov vo svojom odbore,
- poznať zásady čistoty a hygieny na pracovisku,
- pomenovať a uviesť spôsoby aktívnej sociálnej komunikácie,
- orientovať sa v právnych formách podnikania,

- pochopiť úlohu čítania a literatúry v spoločnosti, kultúre a vzdelávaní.

b) Požadované zručnosti

Absolvent vie:

- citlivo a taktne komunikovať s ľuďmi,
- jednoduché spôsoby spracovania materiálov vo svojom odbore,
- pracovať so štandardným ručným náradím používaných vo svojom odbore,
- pracovať s mechanickým náradím používaných vo svojom odbore,
- aplikovať zásady čistoty a hygieny na pracovisku,
- zásady bezpečnosti práce a ochrany zdravia pri práci,
- uplatňovať etické princípy profesie v správaní a konaní,
- aplikovať získané teoretické poznatky a využívať ich pri riešení pracovných problémov,
- využívať informačné médiá pri vyhľadávaní pracovných príležitostí,
- zosúladowať vlastné priority s požiadavkami pre výkon povolania a možnosťami rozširovania kvalifikácie absolvovaním rekvalifikačných kurzov.

5 RÁMCOVÝ UČEBNÝ PLÁN

Skupina učebných odborov:

64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby

5.1 Rámcový učebný plán pre 3-ročné učebné odbory odborných učilíšť:

Cieľové zložky vzdelávania	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe ²	Celkový počet hodín za štúdium
Všeobecné vzdelávanie	12	384
Odborné vzdelávanie	66	2112
Disponibilné hodiny	15	480
CELKOM	93	2976

Kategórie a názvy vzdelávacích oblastí	Minimálny počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe	Celkový počet hodín za štúdium
VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE	12	384
Jazyk a komunikácia • slovenský jazyk a literatúra	3	96
Človek, hodnoty a spoločnosť • etická výchova/náboženská výchova • občianska náuka	3	96
Matematika a práca s informáciami • matematika	3	96
Zdravie a pohyb • telesná výchova	3	96
ODBORNÉ VZDELÁVANIE	66	2112
Teoretické vzdelávanie	6	192
Praktická príprava	60	1920
Disponibilné hodiny	15	480
SPOLU	93	2976
Účelové kurzy/učivo		
Ochrana života a zdravia		
Telovýchovno-výcvikový kurz		
Záverečná skúška		

5.1.1 Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre 3 - ročné učebné odbory odborných učilíšť (bez prípravného ročníka):

- a) Rámcový učebný plán pre trojročné učebné odbory odborných učilíšť pre žiakov s mentálnym postihnutím vymedzuje proporcie medzi všeobecným a odborným vzdelávaním (teoretickým a praktickým) a ich záväzný minimálny rozsah. Tento plán je východiskom pre spracovanie konkrétnych učebných plánov školských vzdelávacích

² Minimálny počet týždenných hodín je 31 (rozpätie 31 – 34 hodín)

- programov, v ktorých budú vzdelávacie oblasti rozpracované do učebných osnov vyučovacích predmetov alebo modulov. Počty vyučovacích hodín pre jednotlivé vzdelávacie oblasti predstavujú nevyhnutné minimum. V školských vzdelávacích programoch sa môžu rozšíriť podľa potrieb odborov a zámerov školy z kapacity disponibilných hodín.
- b) Počet týždenných vyučovacích hodín v školských vzdelávacích programoch je minimálne 31 hodín a maximálne 34 hodín, za celé štúdium minimálne 93 hodín, maximálne 102 hodín. Školský rok trvá 40 týždňov, výučba v učebných odboroch sa realizuje v 1. a 2. ročníku v rozsahu 33 týždňov, v 3. ročníku v rozsahu 30 týždňov (do celkového počtu hodín za štúdium sa počíta priemer 32 týždňov, spresnenie počtu hodín za štúdium bude predmetom školských učebných plánov). Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva, na športovo-vzdelávacie kurzy atď. a v poslednom ročníku aj na absolvovanie záverečnej skúšky.
 - c) Trieda sa môže deliť na skupiny podľa súčasne platnej legislatívy.
 - d) Súčasťou vzdelávacej oblasti Človek, hodnoty a spoločnosť sú predmety etická/náboženská výchova a občianska náuka. Predmety etická výchova a náboženská výchova sa vyučujú podľa záujmu žiakov v skupinách s počtom žiakov v súlade s vyhláškou Ministerstva školstva Slovenskej republiky (ďalej MŠ SR) č. 322/2008 Z.z. o špeciálnych školách. Predmety nie sú klasifikované, na vysvedčení a v katalógovom liste žiaka sa uvedie „absolvoval/-a“. Predmet občianska náuka je klasifikovaný.
 - e) Na cirkevných školách je povinnou súčasťou vzdelávacej oblasti Človek, hodnoty a spoločnosť predmet náboženská výchova – náboženstvo (podľa konfesie zriaďovateľa) a občianska náuka. Predmet náboženstvo je klasifikovaný. Predmet etická výchova môže škola vyučovať v rámci voliteľných predmetov. Predmet občianska náuka je klasifikovaný.
 - f) Súčasťou vzdelávacej oblasti Matematika a práca s informáciami je predmet matematika, ktorý sa vyučuje podľa jeho účelu v danom odbore štúdia.
 - g) Súčasťou vzdelávacej oblasti Zdravie a pohyb je predmet telesná výchova. Predmet telesná výchova možno vyučovať aj v popoludňajších hodinách a spájať ho do viachodinových celkov.
 - h) Praktická príprava sa realizuje podľa súčasne platnej legislatívy. Pre kvalitnú realizáciu vzdelávania je potrebné vytvárať podmienky pre osvojovanie požadovaných praktických zručností a činností formou odborného výcviku. Na odbornom výcviku sa môžu žiaci deliť do skupín, najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky podľa platných predpisov. Počet žiakov na jedného učiteľa sa riadi platnou legislatívou.
 - i) Disponibilné hodiny sú prostriedkom na modifikáciu učebného plánu v školskom vzdelávacom programe a súčasne na vnútornú a vonkajšiu diferenciaciu štúdia v odbornom učilišti. O ich využití rozhoduje vedenie školy na základe vlastnej koncepcie výchovy a vzdelávania. Disponibilné hodiny zohľadňujú záujmy žiakov, rodičov a potreby regiónu, ako aj personálne a priestorové podmienky školy. Disponibilné hodiny posilňujú profil mentálne postihnutých žiakov, umožňujú dôkladnejšiu prípravu na vzdelávanie. Ďalej umožňujú efektívne využitie medzipredmetových vzťahov na vyššej úrovni. Možno ich využiť na posilnenie hodinovej dotácie základného učiva (povinných predmetov) alebo na zaradenie ďalšieho rozširujúceho učiva (voliteľných predmetov) v učebnom pláne. Disponibilné hodiny sa môžu využiť na všeobecné vzdelávanie alebo na odborné vzdelávanie.
 - j) Povinnou súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov učebných odborov odborných učilíšť v SR je učivo Ochrana človeka a prírody. Obsah učiva sa realizuje dvoma účelovými cvičeniami a samostatným kurzom na ochranu človeka a prírody. Účelové cvičenia sa

uskutočňujú v 1. a 2. ročníku vo vyučovacom čase v rozsahu 6 hodín v každom polroku školského roka raz. Účelové cvičenia sa vykonávajú po triedach, výnimočne po ročníkoch. Kurz na ochranu človeka a prírody sa organizuje v 3. ročníku v trvaní 3 dní po 7 hodín výcviku. Je súčasťou plánu práce školy.

- k) Záverečná skúška sa organizuje podľa súčasne platnej školskej legislatívy

5.2 Rámcový učebný plán pre 3-ročné učebné odbory odborných učilíšť s vyučovacím jazykom národnostných menšín:

Skupina učebných odborov:

64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby

Cieľové zložky vzdelávania	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe ³	Celkový počet hodín za štúdium
Všeobecné vzdelávanie	15	480
Odborné vzdelávanie	66	2112
Disponibilné hodiny	12	384
CELKOM	93	2976

Kategórie a názvy vzdelávacích oblastí	Minimálny počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe	Celkový počet hodín za štúdium
VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE	15	480
Jazyk a komunikácia • slovenský jazyk a slovenská literatúra • jazyk národností a literatúra	6	192
Človek, hodnoty a spoločnosť • etická výchova/náboženská výchova • občianska náuka	3	96
Matematika a práca s informáciami • matematika	3	96
Zdravie a pohyb • telesná výchova	3	96
ODBORNÉ VZDELÁVANIE	66	2112
Teoretické vzdelávanie	6	192
Praktická príprava	60	1920
Disponibilné hodiny	12	384
SPOLU	93	2976
Účelové kurzy/učivo		
Ochrana života a zdravia		
Telovýchovno-výcvikový kurz		
Záverečná skúška		

³ Minimálny počet týždenných hodín je 31 (rozpätie 31 – 34 hodín)

5.2.1 Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre 3-ročné učebné odbory odborných učilíšť s vyučovacím jazykom národnostných menšín (bez prípravného ročníka):

- a) Rámcový učebný plán pre trojročné učebné odbory odborných učilíšť pre žiakov s mentálnym postihnutím s vyučovacím jazykom národnostných menšín vymedzuje proporcie medzi všeobecným a odborným vzdelávaním (teoretickým a praktickým) a ich záväzný minimálny rozsah. Tento plán je východiskom pre spracovanie konkrétnych učebných plánov školských vzdelávacích programov, v ktorých budú vzdelávacie oblasti rozpracované do učebných osnov vyučovacích predmetov alebo modulov. Počty vyučovacích hodín pre jednotlivé vzdelávacie oblasti predstavujú nevyhnutné minimum. V školských vzdelávacích programoch sa môžu rozšíriť podľa potrieb odborov a zámerov školy z kapacity disponibilných hodín.
- b) Počet týždenných vyučovacích hodín v školských vzdelávacích programoch je minimálne 31 hodín a maximálne 34 hodín, za celé štúdium minimálne 93 hodín, maximálne 102 hodín. Školský rok trvá 40 týždňov, výučba v učebných odboroch sa realizuje v 1. a 2. ročníku v rozsahu 33 týždňov, v 3. ročníku v rozsahu 30 týždňov (do celkového počtu hodín za štúdium sa počíta priemer 32 týždňov, spresnenie počtu hodín za štúdium bude predmetom školských učebných plánov). Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva, na športovo-vzdelávacie kurzy atď. a v poslednom ročníku aj na absolvovanie záverečnej skúšky.
- c) Trieda sa môže deliť na skupiny podľa súčasne platnej legislatívy.
- d) Súčasťou vzdelávacej oblasti Človek, hodnoty a spoločnosť sú predmety etická/náboženská výchova a občianska náuka. Predmety etická výchova a náboženská výchova sa vyučujú podľa záujmu žiakov v skupinách s počtom žiakov v súlade s vyhláškou MŠ SR č. 322/2008 Z.z. o špeciálnych školách. Predmety nie sú klasifikované, na vysvedčení a v katalógovom liste žiaka sa uvedie „absolvoval/-a“. Predmet občianska náuka je klasifikovaný.
- e) Na cirkevných školách je povinnou súčasťou vzdelávacej oblasti Človek, hodnoty a spoločnosť predmet náboženská výchova – náboženstvo (podľa konfesie zriaďovateľa) a občianska náuka. Predmet náboženstvo je klasifikovaný. Predmet etická výchova môže škola vyučovať v rámci voliteľných predmetov. Predmet občianska náuka je klasifikovaný.
- f) Súčasťou vzdelávacej oblasti Matematika a práca s informáciami je predmet matematika, ktorý sa vyučuje podľa jeho účelu v danom odbore štúdia.
- g) Súčasťou vzdelávacej oblasti Zdravie a pohyb je predmet telesná výchova. Predmet telesná výchova možno vyučovať aj v popoludňajších hodinách a spájať ho do viachodinových celkov.
- h) Praktická príprava sa realizuje podľa súčasne platnej legislatívy. Pre kvalitnú realizáciu vzdelávania je potrebné vytvárať podmienky pre osvojovanie požadovaných praktických zručností a činností formou odborného výcviku. Na odbornom výcviku sa môžu žiaci deliť do skupín, najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky podľa platných predpisov. Počet žiakov na jedného učiteľa sa riadi platnou legislatívou.
- i) Disponibilné hodiny sú prostriedkom na modifikáciu učebného plánu v školskom vzdelávacom programe a súčasne na vnútornú a vonkajšiu diferenciaciu štúdia v odbornom učilíšti. O ich využití rozhoduje vedenie školy na základe vlastnej koncepcie výchovy a vzdelávania. Disponibilné hodiny zohľadňujú záujmy žiakov, rodičov a potreby regiónu, ako aj personálne a priestorové podmienky školy. Disponibilné hodiny posilňujú profil mentálne postihnutých žiakov, umožňujú dôkladnejšiu prípravu na vzdelávanie. Ďalej umožňujú efektívne využitie medzipredmetových vzťahov na vyššej úrovni. Možno ich využiť na posilnenie hodinovej dotácie základného učiva (povinných

predmetov) alebo na zaradenie ďalšieho rozširujúceho učiva (voliteľných predmetov) v učebnom pláne. Disponibilné hodiny sa môžu využiť na všeobecné vzdelávanie alebo na odborné vzdelávanie.

- j) Povinnou súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov učebných odborov odborných učilíšť v SR je učivo Ochrana človeka a prírody. Obsah učiva sa realizuje dvoma účelovými cvičeniami a samostatným kurzom na ochranu človeka a prírody. Účelové cvičenia sa uskutočňujú v 1. a 2. ročníku vo vyučovacom čase v rozsahu 6 hodín v každom polroku školského roka raz. Účelové cvičenia sa vykonávajú po triedach, výnimočne po ročníkoch. Kurz na ochranu človeka a prírody sa organizuje v 3. ročníku v trvaní 3 dní po 7 hodín výcviku. Je súčasťou plánu práce školy.
- k) Účelové kurzy sa realizujú v rámci sedemtýždňovej časovej rezervy v školskom roku alebo v rámci odborného výcviku, ak konkrétny kurz priamo súvisí s obsahom učiva predmetu odborný výcvik.
- l) Záverečná skúška sa organizuje podľa súčasne platnej školskej legislatívy

5.3 Rámcový učebný plán pre prípravný ročník odborných učilíšť:

Skupina učebných odborov:

64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby

Cieľové zložky vzdelávania	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe ⁴	Celkový počet hodín za štúdium
Všeobecné vzdelávanie	4	128
Odborné vzdelávanie	22	704
Disponibilné hodiny	4	128
CELKOM	30	960

Kategórie a názvy vzdelávacích oblastí	Minimálny počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe	Celkový počet hodín za štúdium
VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE	4	128
Jazyk a komunikácia • slovenský jazyk a literatúra	1	32
Človek, hodnoty a spoločnosť • občianska náuka	1	32
Matematika a práca s informáciami • matematika	1	32
Zdravie a pohyb • telesná výchova	1	32
ODBORNÉ VZDELÁVANIE	22	704
Teoretické vzdelávanie	2	64
Praktická príprava	20	640
Disponibilné hodiny	4	640
SPOLU	30	960

5.3.1 Poznámky k rámcovému učebnému plánu prípravného ročníka odborných učilíšť:

- Rámcový učebný plán vymedzuje proporcie medzi všeobecným a odborným vzdelávaním (teoretickým a praktickým) a ich záväzný minimálny rozsah. Tento plán je východiskom pre spracovanie konkrétnych učebných plánov školských vzdelávacích programov, v ktorých budú vzdelávacie oblasti rozpracované do učebných osnôv vyučovacích predmetov alebo modulov. Počty vyučovacích hodín pre jednotlivé vzdelávacie oblasti predstavujú nevyhnutné minimum. V školských vzdelávacích programoch sa môžu rozšíriť podľa potrieb odborov a zámerov školy z kapacity disponibilných hodín.
- Počet týždenných vyučovacích hodín v školských vzdelávacích programoch je minimálne 30 hodín a maximálne 32 hodín. Školský rok trvá 40 týždňov, výučba v prípravnom ročníku sa realizuje v rozsahu 33 týždňov (spresnenie počtu hodín bude

⁴ Minimálny počet týždenných hodín je 30 (rozpätie 30 – 32 hodín)

- predmetom školských učebných plánov). Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva, na športovo-vzdelávacie kurzy atď.
- c) Trieda sa môže deliť na skupiny podľa súčasne platnej legislatívy.
 - d) Súčasťou vzdelávacej oblasti Matematika a práca s informáciami je predmet matematika, ktorý sa vyučuje podľa jeho účelu v danom odbore štúdia.
 - e) Súčasťou vzdelávacej oblasti Zdravie a pohyb je predmet telesná výchova. Predmet telesná výchova možno vyučovať aj v popoludňajších hodinách a spájať ho do viachodinových celkov.
 - f) Praktická príprava sa realizuje podľa súčasne platnej legislatívy. Pre kvalitnú realizáciu vzdelávania je potrebné vytvárať podmienky pre osvojovanie požadovaných praktických zručností a činností formou odborného výcviku. Na odbornom výcviku sa môžu žiaci deliť do skupín, najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky podľa platných predpisov. Počet žiakov na jedného učiteľa sa riadi platnou legislatívou.
 - g) Disponibilné hodiny sú prostriedkom na modifikáciu učebného plánu v školskom vzdelávacom programe a súčasne na vnútornú a vonkajšiu diferenciaciu štúdia v odbornom učilišti. O ich využití rozhoduje vedenie školy na základe vlastnej koncepcie výchovy a vzdelávania. Disponibilné hodiny zohľadňujú záujmy žiakov, rodičov a potreby regiónu, ako aj personálne a priestorové podmienky školy. Disponibilné hodiny posilňujú profil žiakov, umožňujú dôkladnejšiu prípravu na vzdelávanie a vytvárajú možnosti pre zvýšenie kvalifikácie v nadväzujúcej odbornej príprave. Ďalej umožňujú efektívne využitie medzipredmetových vzťahov na vyššej úrovni. Možno ich využiť na posilnenie hodinovej dotácie základného učiva (povinných predmetov) alebo na zaradenie ďalšieho rozširujúceho učiva (voliteľných predmetov) v učebnom pláne. Disponibilné hodiny sa môžu využiť na všeobecné vzdelávanie alebo na odborné vzdelávanie.

5.4 Rámcový učebný plán pre prípravný ročník odborných učilíšť s vyučovacím jazykom národnostných menšín:

Skupina učebných odborov:

64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby

Cieľové zložky vzdelávania	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe ⁵	Celkový počet hodín za štúdium
Všeobecné vzdelávanie	5	160
Odborné vzdelávanie	22	704
Disponibilné hodiny	3	96
CELKOM	30	960

Kategórie a názvy vzdelávacích oblastí	Minimálny počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe	Celkový počet hodín za štúdium
VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE	5	160
Jazyk a komunikácia <ul style="list-style-type: none"> slovenský jazyk a slovenská literatúra jazyk národností a literatúra 	2	64
Človek, hodnoty a spoločnosť <ul style="list-style-type: none"> občianska náuka 	1	32
Matematika a práca s informáciami <ul style="list-style-type: none"> matematika 	1	32
Zdravie a pohyb <ul style="list-style-type: none"> telesná výchova 	1	32
ODBORNÉ VZDELÁVANIE	22	704
Teoretické vzdelávanie	2	64
Praktická príprava	20	640
Disponibilné hodiny	3	96
SPOLU	30	960

5.4.1 Poznámky k rámcovému učebnému plánu prípravného ročníka odborných učilíšť s vyučovacím jazykom národnostných menšín:

- a) Rámcový učebný plán prípravného ročníka odborných učilíšť s vyučovacím jazykom národnostných menšín vymedzuje proporcie medzi všeobecným a odborným vzdelávaním (teoretickým a praktickým) a ich záväzný minimálny rozsah. Tento plán je východiskom pre spracovanie konkrétnych učebných plánov školských vzdelávacích programov, v ktorých budú vzdelávacie oblasti rozpracované do učebných osnov vyučovacích predmetov alebo modulov. Počty vyučovacích hodín pre jednotlivé vzdelávacie oblasti predstavujú nevyhnutné minimum. V školských vzdelávacích programoch sa môžu rozšíriť podľa potrieb odborov a zámerov školy z kapacity disponibilných hodín.

⁵ Minimálny počet týždenných hodín je 30 (rozpätie 30 – 32 hodín)

- b) Počet týždenných vyučovacích hodín v školských vzdelávacích programoch je minimálne 30 hodín a maximálne 32 hodín. Školský rok trvá 40 týždňov, výučba v prípravnom ročníku sa realizuje v rozsahu 33 týždňov (spresnenie počtu hodín bude predmetom školských učebných plánov). Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva, na športovo-vzdelávacie kurzy atď.
- c) Trieda sa môže deliť na skupiny podľa súčasne platnej legislatívy.
- d) Súčasťou vzdelávacej oblasti Matematika a práca s informáciami je predmet matematika, ktorý sa vyučuje podľa jeho účelu v danom odbore štúdia.
- e) Súčasťou vzdelávacej oblasti Zdravie a pohyb je predmet telesná výchova. Predmet telesná výchova možno vyučovať aj v popoludňajších hodinách a spájať ho do viachodinových celkov.
- f) Praktická príprava sa realizuje podľa súčasne platnej legislatívy. Pre kvalitnú realizáciu vzdelávania je potrebné vytvárať podmienky pre osvojovanie požadovaných praktických zručností a činností formou odborného výcviku. Na odbornom výcviku sa môžu žiaci deliť do skupín, najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky podľa platných predpisov. Počet žiakov na jedného učiteľa sa riadi platnou legislatívou. Disponibilné hodiny sú prostriedkom na modifikáciu učebného plánu v školskom vzdelávacom programe a súčasne na vnútornú a vonkajšiu diferenciaciu štúdia v odbornom učilišti. O ich využití rozhoduje vedenie školy na základe vlastnej koncepcie výchovy a vzdelávania. Disponibilné hodiny zohľadňujú záujmy žiakov, rodičov a potreby regiónu, ako aj personálne a priestorové podmienky školy. Disponibilné hodiny posilňujú profil žiakov, umožňujú dôkladnejšiu prípravu na vzdelávanie a vytvárajú možnosti pre zvýšenie kvalifikácie v nadväzujúcej odbornej príprave. Ďalej umožňujú efektívne využitie medzipredmetových vzťahov na vyššej úrovni. Možno ich využiť na posilnenie hodinovej dotácie základného učiva (povinných predmetov) alebo na zaradenie ďalšieho rozširujúceho učiva (voliteľných predmetov) v učebnom pláne. Disponibilné hodiny sa môžu využiť na všeobecné vzdelávanie alebo na odborné vzdelávanie

6 VZDELÁVACIE OBLASTI

Skupina učebných odborov:

64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby

6.1 VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE

Cieľom všeobecného vzdelávania je vytvoriť predpoklady na rozvoj osobnosti v nadväznosti na vedomosti, teoretické a praktické zručnosti získané na predchádzajúcom stupni vzdelania. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím zdôrazňuje také vzdelávanie, ktoré je založené na orientácii životnej adaptability žiakov, na vytváraní ich správnych postojov k životnému prostrediu, k ľuďom a k sebe samým, na kvalite človeka vzhľadom na jeho uplatnenie v demokratickej spoločnosti založenej na humanizme. Pri stanovení cieľov sa akceptuje osobnosť žiaka, jeho orientácia na prípravu na jednoduchú prácu a na život v spoločnosti. Všeobecné vzdelávanie je zamerané na osobný rozvoj žiakov, na ich začleňovanie do života spoločnosti, na formovanie občana a na prípravu na pracovný život. Je integrálnou súčasťou odborného vzdelávania a prípravy, využíva sa nielen ako samostatná oblasť vzdelávania, ale začleňuje sa do obsahu odborného vzdelávania v rámci medzipredmetových vzťahov a aplikačných súvislostí. Cieľmi všeobecného vzdelávania je:

Rozvoj ľudskej individuality predpokladá starostlivosť o uchovanie fyzického a psychického zdravia človeka, kultiváciu a podporu seberealizácie každého jedinca a maximálne uplatnenie jeho schopností.

Sprostredkovanie historicky vzniknutej kultúry spoločnosti prostredníctvom špecifickej techniky, umenia, pracovných zručností, duchovných a morálnych hodnôt. Základným cieľom je uchovanie a rozvíjanie národnej, jazykovej a kultúrnej identity, vzťah k ochrane a k zveľaďovaniu kultúrneho dedičstva.

Výchova k ochrane životného prostredia je predpokladom zabezpečenia zachovania života na zemi a udržateľného rozvoja spoločnosti. Žiaci získavajú sprostredkované poznatky ale zároveň si vytvárajú vzťah k prírode, získavajú schopnosti a motiváciu k aktívnemu utváraniu zdravého životného prostredia, uvedomujú si vzťah medzi jednotlivými zložkami krajiny a človekom. Cieľom vzdelávania je, aby žiaci dokázali získané poznatky aplikovať v praxi.

Posilňovanie súdržnosti spoločnosti vytvára uvedomelý vzťah človeka k iným ľudským spoločenstvám na Zemi, vyrovnáva nerovnosti sociálneho a kultúrneho prostredia, zabezpečuje rovnaký prístup k vzdelaniu. Tieto úlohy sa koncentrujú do výchovy k ľudským právam a multikultúrnej výchove.

Podpora demokracie a občianskej spoločnosti predpokladá občanov uvedomujúcich si vlastnú dôstojnosť a rešpektujúcich práva a slobody ostatných. Školské spoločenstvo je prvým spoločenským prostredím, do ktorého dieťa vstupuje s pomerne uzavretého prostredia rodiny a kde prežíva prvé stretnutia s fungovaním demokracie v školskej komunite.

Výchova k partnerstvu, spolupráci a solidarite v európskej spoločnosti znamená výchovu k životu bez konfliktov a negatívnych postojov, rešpektovanie odlišnosti medzi ľuďmi a kultúrami dnešného prepojeného sveta.

Zvyšovanie konkurencieschopnosti, ekonomiky a prosperity spoločnosti ovplyvňuje nielen kvalifikáciu, pružnosť a prispôsobivosť pracovných síl ale aj schopnosť inovácie a zmeny, rozvíjanie a využívanie nových technológií a úrovní riadenia.

Zvyšovanie zamestnateľnosti si vyžaduje orientovať všeobecné vzdelávanie na zvyšovanie flexibility, adaptability, samostatnosti, zodpovednosti, tvorivosti a iniciatívy človeka. Je to predovšetkým vzdelávanie na uplatnenie sa v informačnej spoločnosti, na schopnosť práce s modernými informačnými a komunikačnými technológiami, schopnosť vyhľadávať informácie.

Prehľad vzdelávacích oblastí:

- 1) Jazyk a komunikácia
- 2) Človek, hodnoty a spoločnosť
- 3) Matematika a práca s informáciami
- 4) Zdravie a pohyb

6.1.1 Jazyk a komunikácia

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Základnou charakteristikou vzdelávacej oblasti je sprostredkovať žiakom jazykové a všeobecné kompetencie tak, aby rozvíjali komunikatívnu kompetenciu, ako prostriedok na dorozumievanie a myslenie, na podávanie a výmenu informácií. Štátny vzdelávací program sa usiluje prostredníctvom tejto vzdelávacej oblasti rozvinúť a podporiť sociálne kompetencie žiakov, ich

všeobecný kultúrny rozhľad, formovať ich estetické cítenie a celkovú kultiváciu vyjadrovania a správania.

Jazykové vzdelávanie vychováva žiakov k jednoduchému kultivovanému jazykovému prejavu sa podieľa na rozvoji ich duševného rozvoja. Vyučovacím predmetom na stupni ISCED 2C je vyučovací jazyk slovenský a u žiakov národnostných menšín aj jazyk národnostnej menšiny.

Cieľové kompetencie jazykového vzdelávania majú charakter všeobecne formulovaných požiadaviek na vedomosti a zručnosti, ktoré si má žiak osvojiť v priebehu štúdia. Významne sa podieľa na príprave žiakov, na aktívny život v multikultúrnej spoločnosti, vedie žiakov k osvojeniu si praktických rečových zručností jazyka ako nástroja dorozumievania v rôznych situáciách každodenného osobného a pracovného života. Pripravuje ich k účasti v priamej a nepriamej komunikácii vrátane prístupu k informačným zdrojom a rozširuje ich poznatky o svete. Prispieva k formovaniu osobnosti žiakov, rozvíja ich schopnosti učiť sa po celý život, učí ich byť vnímavými ku kultúre, disponovať schopnosťami. Je nevyhnutné využívať aktivizujúce didaktické metódy, organizovať činnosti podporujúce zvýšenú myšlienkovú aktivitu žiakov, vytvárať pre žiakov stratégie učenia, ktoré zodpovedajú ich učebným predpokladom, podporovať ich sebadôveru, samostatnosť a iniciatívnosť, ale aj sebakontrolu a sebahodnotenie. Na podporu výučby je vhodné používať podľa potreby aj multimediálne výučbové programy a internet.

Literárnu výchovu na úrovni ISCED 2C jednoznačne chápeme ako výchovu človeka a jeho kultúrneho prejavu. Ťažiskom je práca s vecnou a umeleckou literatúrou rôzneho druhu, žánru a tematiky. Žiaci sú vedení k vlastnej čitateľskej aktivite.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti musí mať zvládnuté špecifické ciele a ovládať predpísaný obsah učiva.

Slovenský jazyk a literatúra

Prehľad špecifických cieľov

Absolvent má:

- riešiť jednoduché situácie, používať vhodné výrazové prostriedky (zvukové, verbálne, neverbálne), reagovať na vopred nenacvičenú jednoduchú situáciu,
- vhodným jednoduchým spôsobom vyjadrovať svoj úmysel, prezentovať sám seba, podávať a získavať ústne alebo písomne jednoduchú požadovanú informáciu všeobecného charakteru, hovoriť krátko a súvislo na danú tému,
- používať jednoduché postupy a jazykové prostriedky v hovorom štýle, ovládať základy jednoduchého a nenáročného administratívneho a odborného štýlu,
- pracovať s Pravidlami slovenského pravopisu a inými príručkami za pomoci učiteľa,
- chápať význam jazykovej kultúry, rozdiely medzi spisovným jazykom a ostatnými útvarmi národného jazyka.

Obsah vzdelávacej oblasti jazyk a komunikácia

1. Verbálne vyjadrovanie
2. Písomné vyjadrovanie
3. Jazykové a stylistické prostriedky
4. Práca s textom – získavanie informácií a čítanie s porozumením

Verbálne vyjadrovanie

Učivo je zamerané na osvojovanie schopností ústneho vyjadrovania priameho a sprostredkovaného prostredníctvom technických prostriedkov (telefón, mikrofón, záznamník, ...), monologického a dialogického, formálneho a neformálneho (oficiálneho, verejného), pripraveného a nepripraveného. Žiaci pod vedením učiteľa sa vedú k schopnosti riešiť v súlade s jazykovými, komunikačnými a spoločenskými normami štandardné životné a pracovné situácie, vyjadrovať a zdôvodňovať svoje názory, hovoriť na danú tému, voľne rozprávať, reprodukovat' alebo interpretovať prečítaný alebo vypočutý text, podávať jednoduchý opis, zúčastniť sa diskusie, vyjadrovať krátko a výstižne. Za pomoci učiteľa sa vedú k zreteľnému, primerane hlasitému a kultivovanému prejavu, k spisovnému vyjadrovaniu sa v situáciách, ktoré si to vyžadujú.

Písomné vyjadrovanie

Učivo rozvíja schopnosti písomne sa vyjadrovať na základe osvojených jazykových prostriedkov, jednoduchých kompozičných a slohových postupov a útvarov. Žiaci s pomocou učiteľa tvoria jednoduché hovorové, administratívne a odborné prejavy, osvojujú si ich základné znaky, postupy a prostriedky. Učia sa štylizovať osobné listy (neformálne, oficiálne), krátke informačné útvary (inzerát, pozvánka, správa), popisovať osoby, veci, spracovať jednoduchý návod na činnosť, zostavovať nenáročnú osnovu, vyplňať formuláre, napísať životopis, žiadosť. Osvojujú si jednoduchú grafickú a formálnu úpravu jednotlivých písomných prejavov.

Jazykové a štylistické prostriedky

Učivo oboznamuje žiakov s charakteristickými znakmi základných funkčných štýlov a slohových útvarov, kultivuje ich vyjadrovacie schopnosti a osobný štýl. S pomocou učiteľa sa oboznamujú s textom, chápu rozdiel medzi písaným a hovoreným prejavom, dokážu vyhľadávať a používať vhodné jazykové a výrazové prostriedky. Učivo zvyšuje jazykovú kultúru žiakov prostredníctvom zvukovej stránky jazyka, štýlového rozvrstvenia a obohacovania slovnej zásoby, hlavných princípov a pravidiel slovenského jazyka.

Práca s textom získavanie informácií a čítanie s porozumením

Práca s textom patrí k základným učebným potrebám žiaka. Žiaci sa učia rôznym technikám a druhom čítania, orientácii v texte. Učia sa rozlišovať základné druhy a žánre textov, získavať a spracovávať z textu informácie, napríklad vo forme záznamov a osnovy. Dokážu text s pomocou učiteľa reprodukovat' a primerane interpretovať, pracovať s rôznymi príručkami. Žiaci si dopĺňajú informácie prostredníctvom filmu, televízie, videoprogramov, vnímajú účelnosť modernej reklamy, oboznamujú sa s používaním časopisov. Žiaci sa oboznámia s podstatou literatúry. Čítaním rôznorodých literárnych textov pozorujú rozdiely medzi hlavnými literárnymi formami, druhmi a žánrami. Získajú základné informácie o literárnom procese.

Jazyk a literatúra národnostnej menšiny

Prehľad špecifických cieľov

Absolvent má:

- riešiť jednoduché situácie, používať vhodné výrazové prostriedky (zvukové, verbálne, neverbálne), reagovať na vopred nenacvičenú jednoduchú situáciu,

- vhodným jednoduchým spôsobom vyjadrovať svoj úmysel, prezentovať sám seba, podávať a získavať ústne alebo písomne jednoduchú požadovanú informáciu všeobecného charakteru, hovoriť krátko a súvislo na danú tému,
- používať jednoduché postupy a jazykové prostriedky v hovorom štýle, ovládať základy jednoduchého a nenáročného administratívneho a odborného štýlu,
- pracovať s Pravidlami pravopisu národností a inými príručkami za pomoci učiteľa,
- chápať význam jazykovej kultúry a základných funkcií spisovného jazyka.

Obsah vzdelávacej oblasti jazyk a komunikácia

1. Verbálne vyjadrovanie
2. Písomné vyjadrovanie
3. Štylistika
4. Jazykové prostriedky a náuka o jazyku
5. Práca s textom a získavanie informácií
6. Literatúra v živote človeka

Verbálne vyjadrovanie

Učivo je zamerané na osvojovanie schopností ústneho vyjadrovania priameho a sprostredkovaného prostredníctvom technických prostriedkov (telefón, mikrofón, záznamník, ...), monologického a dialogického, formálneho a neformálneho (oficiálneho, verejného), pripraveného a nepripraveného. Žiaci pod vedením učiteľa sa vedú k schopnosti riešiť v súlade s jazykovými, komunikačnými a spoločenskými normami štandardné životné a pracovné situácie, vyjadrovať a zdôvodňovať svoje názory, hovoriť na danú tému, voľne rozprávať, reprodukovať alebo interpretovať prečítaný alebo vypočutý text, podávať jednoduchý opis, zúčastniť sa diskusie, vyjadrovať krátko a výstižne. Za pomoci učiteľa sa vedú k zreteľnému, primerane hlasitému a kultivovanému prejavu, k spisovnému vyjadrovaniu sa v situáciách, ktoré si to vyžadujú.

Písomné vyjadrovanie

Učivo rozvíja schopnosti súvislo a s podporou učiteľa písomne sa vyjadrovať na základe osvojených jazykových prostriedkov, grafických, pravopisných a gramatických noriem a pravidiel, jednoduchých kompozičných a slohových postupov a útvarov. Žiaci s pomocou učiteľa tvoria jednoduché hovorové, administratívne a odborné prejavy, osvojujú si ich základné znaky, postupy a prostriedky. Učia sa štylizovať osobné listy (neformálne, oficiálne), krátke informačné útvary (inzerát, pozvánka, správa), popisovať osoby, veci, spracovať jednoduchý výklad alebo návod na činnosť, zostavovať nenáročnú osnovu, vyplňať formuláre, napísať životopis, žiadosť. Osvojujú si jednoduchú grafickú a formálnu úpravu jednotlivých písomných prejavov.

Štylistika

Učivo oboznamuje žiakov s charakteristickými znakmi základných funkčných štýlov a slohových útvarov, kultivuje ich vyjadrovacie schopnosti a osobný štýl. S pomocou učiteľa sa oboznamujú s textom, chápu rozdiel medzi písaným a hovoreným prejavom, dokážu vyhľadávať a používať vhodné jazykové a výrazové prostriedky.

Jazykové prostriedky a náuka o jazyku

Jazykové učivo zvyšuje jazykovú kultúru žiakov prostredníctvom zvukovej stránky jazyka, zákonitosti tvorenia slov, štýlového rozvrstvenia a obohacovania slovnej zásoby, gramatických tvarov a konštrukcií a ich sémantických funkcií, hlavných princípov a pravidiel jazyka národností.

Práca s textom - získavanie informácií a čítanie s porozumením

Práca s textom patrí k základným učebným potrebám žiaka. Žiaci sa učia rôznym technikám a druhom čítania, orientácii v texte. Učia sa rozlišovať základné druhy a žánre textov, získavať a spracovávať z textu informácie, napríklad vo forme záznamov a osnovy. Dokážu text s pomocou učiteľa reprodukovat' a primerane interpretovať, pracovať s rôznymi príručkami. Žiaci si dopĺňajú informácie prostredníctvom filmu, televízie, videoprogramov, vnímajú účelnosť modernej reklamy, oboznamujú sa s používaním časopisov, rozlišujú a rozpoznávajú bravúrovú a komerčnú literatúru. Čítaním rôznorodých literárnych textov pozorujú rozdiely medzi literárnymi druhmi a žánrami. Získajú základné informácie o literárnom procese.

6.1.2 Človek, hodnoty a spoločnosť

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Vzdelávacia oblasť *Človek, hodnoty a spoločnosť* sa zameriava na budovanie a kultiváciu duševného, duchovného a sociálneho rozmeru mladých ľudí. Napomáha im k postupnému vytváraniu ich hodnotovej orientácie tak, aby raz ako dospelí jedinci boli prínosom pre ľudské spoločenstvo, rozvíja osobnosť človeka s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej sa prelínajú úcta k človeku, k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty. Vychováva k vlastenectvu a posilňuje rešpekt k základným princípom demokracie a tolerance. Pripravuje mladých ľudí pre život v harmonických a stabilných vzťahoch v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe, medzi národmi.

Cieľom etickej výchovy je vysvetliť základné etické postoje a spôsobilosti, ako sú sebaovládanie, pozitívne hodnotenie seba samého a druhých, komunikačné zručnosti, tvorivé riešenie medziludských vzťahov, súvislosti medzi hodnotami a normami. Zameriava sa aj na princípy náboženskej a ateistickej etiky, princípy pochopenia a tolerovania správania spoluobčanov a spolužiakov, hodnoty a etické normy súvisiace so životom a zdravím, rodinným životom, rodičovstvom a sexualitou, ekonomickým životom a prácou v povolání. Jedná sa o zážitkové učenie s veľkým dôrazom na hodnotovú reflexiu a transfer postojov a správania do každodenného života.

Občianska náuka je neoddeliteľnou súčasťou všestrannej prípravy žiakov pre spoločenský život. Otvára cestu k realistickému sebaopoznávaniu a poznávaniu osobnosti druhých ľudí a k pochopeniu vlastného konania i konania druhých ľudí v kontexte rôznych životných situácií. Svojím obsahom pomáha žiakovi orientovať sa v sociálnej realite a ich začleňovaniu do rôznych spoločenských vzťahov a väzieb. Vyučovacie ciele sú zamerané na vytváranie takejto hodnotového a orientačného systému poznatkov žiakov, ktorý im uľahčí orientáciu v budúcom každodennom smerovaní občianskeho života.

Vzdelávacia oblasť sa podieľa na kultivácii človeka, na schopnosti plne prežiť život. Má poznávaciu, integračnú a kreatívnu funkciu. Pripravuje človeka na život aj pracovný proces, na vytváranie materiálnych a kultúrnych hodnôt, pomáha pri hodnotovej orientácii, formovaní vkusu a pri vytváraní postojov človeka.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti musí mať zvládnuté špecifické ciele a ovládať predpísaný obsah učiva.

Prehľad špecifických cieľov

Absolvent má:

- oboznámiť sa s nevyhnutnosťou zapojiť sa do spoločenskej praxe a mať prospech zo získavania vedomostí a zručností po celý život,
- ovládať základné schopnosti potrebné na sebaopoznávanie a sebaovládanie,
- mať základné schopnosti potrebné pre styk s ľuďmi, ovládať a uplatňovať základy spoločenského správania,
- hodnotiť celospoločenské javy ako je chudoba, alkoholizmus, drogové závislosti, gamblerstvo, terorizmus, globalizácia sveta, novodobé choroby,
- osvojiť si potrebu zodpovedného, mravného rozhodovania a riadiť sa všeobecne uznávanými mravnými a právnymi zásadami a normami,
- oboznámiť sa so súčasným postavením Slovenskej republiky v európskych a svetových štruktúrach so súčasným dianím vo svete, s globálnymi problémami ľudstva,
- rozvíjať morálne a vôľové vlastnosti, akými sú kritickosť, húževnatosť, samostatnosť a primerané sebavedomie,
- vytvoriť si pozitívny vzťah ku kultúrnym hodnotám, prírode a životnému prostrediu a podieľať sa na ich ochrane.

Obsah vzdelávacej oblasti človek, hodnoty a spoločnosť

1. Etická výchova a mravné rozhodovanie človeka
2. Človek v spoločnosti
3. Človek ako občan
4. Človek a právo
5. Človek a ekonomika

Etická výchova a mravné rozhodovanie človeka

Vzdelávanie v rámci etickej výchovy vedie žiakov k poznaniu silných a slabých stránok svojej osobnosti, vychováva k sebaovládaniu, pozitívnemu hodnoteniu druhých, umeniu hľadať kompromis, chápať a akceptovať ľudí. Žiaci si osvoja pojmy ako je ľudská dôstojnosť, rešpekt a úcta k iným rasám, etnikám a postihnutým. Získajú informácie o náboženskej etike, etike sexuálneho života, o rodinnom spoločenstve, súvislostiach medzi hodnotami a mravnými normami, medzi právnymi a mravnými normami, etike práce. Naučia sa o slobodnom prístupe k informáciám, funkcii médií, kritickom prístupe k médiám ako zdroju zábavy a ponaučenia.

Človek v spoločnosti

V rámci vzdelávania občianskej náuky si žiaci osvoja informácie o ľudskej spoločnosti a spoločenskej skupine. Oboznámia sa so základnými sociálnymi návykmi a schopnosťami nevyhnutnými pre styk a komunikáciu s ľuďmi, prakticky si osvoja spoločensky uznávané normy pri styku s ľuďmi. Primerane si osvoja estetické cítenie v každodennom živote. Naučia sa o zodpovednosti, slušnosti a etikete, optimizme a dobrom vzťahu k ľuďom ako základu demokratického spolunažívania v rodine a širšej komunite. Naučia sa pozitívne pristupovať k pojmom ako je sociálna nerovnosť a chudoba v súčasnej spoločnosti. Osvoja si informácie o viere, cirkvi, náboženskom hnutí a sektách.

Človek ako občan

Získajú informácie o štáte a jeho funkcii, ústave a politickom systéme v Slovenskej republike, štátnej správe a samospráve. Budú mať vedomosti o politických stranách, práve voliť, základných hodnotách a princípoch demokracie. Získajú základné informácie o úradoch a inštitúciách, osvoja si praktické zručnosti pri komunikácii v úradoch.

Človek a právo

Žiaci získajú informácie o práve a spravodlivosti, o pojmoch právny štát, právna ochrana občanov a právne vzťahy, rozšíria si poznatky o ľudských právach, ich obhajovaní a možného zneužívania. Informujú sa o sústave súdov, právnických povolaniach, práve a právnej zodpovednosti, aj o trestnoprávnej zodpovednosti, orgánoch činných v trestnom konaní a kriminalite páchanej na mladistvých a kriminalite páchanej mladistvými.

Človek a ekonomika

Žiaci si rozšíria a doplnia informácie o trhu a jeho fungovaní, hľadaní zamestnania, nezamestnanosti, podpore v nezamestnanosti. Osvoja si princípy hospodárenia jednotlivca a rodiny. Naučia sa riešiť a posudzovať krízové finančné situácie a sociálne zabezpečenie občanov.

6.1.3 Matematika a práca s informáciami

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Matematické vzdelávanie v odbornom školstve má svoje významné miesto, nakoľko v jednotlivých odboroch plní popri funkcii všeobecného vzdelávania aj prípravnú funkciu pre odbornú zložku vzdelávania.

Všeobecným cieľom matematického vzdelávania je výchova človeka, ktorý bude vedieť používať matematiku v rôznych životných situáciách (v odbornej zložke vzdelávania, v osobnom živote, budúcom zamestnaní, voľnom čase, a pod.).

Učivo prezentuje matematické vzdelávanie pre ISCED 2C. Matematické vzdelávanie je významnou súčasťou všeobecnej vzdelanosti. Vedie žiakov k pochopeniu kvantitatívnych vzťahov v prírode i spoločnosti a vybavuje ich poznatkami užitočnými v každodennom živote ako aj poznatkami užitočnými pre chápanie technických alebo ekonomických súvislostí a pre odborné vzdelávanie. Poskytuje žiakom ucelený systém poznatkov, ktoré im umožňujú vzdelávanie v danom odbore i uplatnenie v praxi a slúži ako základ pre ich ďalšie vzdelávanie. Matematika učí žiakov schopnosti aplikovať získané vedomosti a zručnosti pri riešení úloh z praxe, potrebe overovať správnosť získaného výsledku, používať pri spracovaní úloh dostupné komunikačné technológie.

Cieľom vzdelávania v informačných technológiách je naučiť žiakov pracovať s informáciami. Žiaci pochopia základom informačných technológií a naučia sa na užívateľskej úrovni používať operačný systém.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti musí mať zvládnuté špecifické ciele a ovládať predpísaný obsah učiva.

Prehľad špecifických cieľov

Absolvent má na primeranej úrovni:

- mať základné poznatky o číslach,
- rozumieť základným matematickým pojmom a symbolike
- ovládať základné matematické operácie,
- orientovať sa v dĺžkových jednotkách a jednotkách hmotnosti
- ovládať výpočty obvodov a obsahov základných plošných útvarov,
- poznať a používať základné jednoduché postupy pri riešení praktických úloh,
- mať zručnosti v zostrojovaní jednoduchých geometrických nákresov,
- získať základné kompetencie v oblasti využívania informačno-komunikačných technológií (IKT),
- vyhľadávať, triediť a používať jednoduché matematické informácie potrebné pre bežnú profesijnú situáciu,

Obsah vzdelávacej oblasti matematika a práca s informáciami

1. Aritmetika
2. Geometria
3. Práca s údajmi a informáciami

Aritmetika

V priebehu štúdia sa rozvíjajú a upevňujú schopnosti pri bežných operáciách s číslami, jednoduchými vzorcami a s používaním premennej. Poznatky zo špeciálnej základnej školy sa upevňujú a dopĺňajú v súlade s požiadavkami učebného odboru.

Geometria

V základnom učive je zastúpená rovinná aj priestorová geometria. Hlavný dôraz sa kladie na budovanie predstavivosti, na rozvíjanie návyku používať náčrt pri riešení problémov. Okruh učí žiakov aplikovať teoretické poznatky v praktických úlohách vzhľadom na požiadavky učebného odboru.

Práca s údajmi a informáciami

Žiaci s pomocou učiteľa, ale aj s pomocou IKT, vyhľadávať, vyhodnocujú a spracúvajú informácie a údaje.

6.1.4 Zdravie a pohyb

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb vytvára priestor na uvedomenie si potreby celoživotnej starostlivosti žiakov o svoje zdravie, na osvojenie si teoretických vedomostí a praktických skúseností o výchove k zdraviu prostredníctvom pohybových aktivít, telesnej výchovy a športovej činnosti. Poskytuje základné informácie o biologických, fyzických, pohybových psychologických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu. Žiak získa kompetencie, ktoré súvisia s poznaním a starostlivosťou o vlastné telo, pohybový rozvoj, zdatnosť a zdravie, ktoré určujú kvalitu budúceho života v dospelosti. Osvojí si postupy ochrany a upevnenia

zdravia, princípy predchádzania civilizačných ochorení, metódy rozvoja pohybových schopností a pohybovej výkonnosti. Získa vedomosti a zručnosti o zdravotne orientovaných telovýchovných činnostiach aj z viacerých druhov športových disciplín. Je vedený k chápaniu kvality pohybu ako dôležitej súčasti svojho komplexného rozvoja.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti musí mať zvládnuté špecifické ciele a ovládať predpísaný obsah učiva.

Prehľad špecifických cieľov

Absolvent má:

- vytvoriť si jednoduchú predstavu o ľudskom organizme ako celku z hľadiska stavby a funkcie,
- poznať zásady správnej životosprávy, aktívneho zdravia a zdravého životného štýlu,
- splniť požiadavky všeobecnej pohybovej výkonnosti a ovládať cvičenia zodpovedajúce jeho psychomotorickým predpokladom,
- uvedomovať si význam telesného a pohybového zdokonaľovania, vnímať krásu pohybu,
- prejavovať zmysel pre fair – play, kolektívnu spoluprácu a vzájomnú pomoc, najmä postihnutým jednotlivcom, či menej pohybovo nadaným,
- poskytnúť prvú pomoc pri úraze.

Obsah vzdelávacej oblasti zdravie a pohyb

1. Ľudský organizmus ako celok z hľadiska stavby a funkcie
2. Kondičná príprava a všestranne rozvíjajúce cvičenia a pohybové hry,
3. Hygiena a bezpečnosť pri telesnej výchove a športe, základy prvej pomoci
4. Šport a pobyt v prírode

Ľudský organizmus ako celok z hľadiska stavby a funkcie

Učivo poskytuje základné poznatky z biológie človeka získané na ZŠ alebo na ŠZŠ a prispieva k vytvoreniu komplexu poznatkov v oblasti starostlivosti o zdravie. Objasňuje pojem aktívne zdravie v zmysle zdravej výživy, otužovania, nefajčenia, abstinencie, sexuálnej výchovy, naplňovania voľného času pohybom a predchádzanie chorobám.

Kondičná príprava a všestranne rozvíjajúce cvičenia a pohybové hry

Okruh zahŕňa súbor praktických zručností a poznatkov zameraných na rozvoj obratnosti, sily, rýchlosti a vytrvalosti. Učivo zahŕňa rôzne cvičenia zamerané na prípravu organizmu pred pohybovou činnosťou, rýchlostné silové a vytrvalostné cvičenia napomáhajúce rozvoj pohyblivosti kĺbov, správne držanie tela v rôznych polohách, cvičenia motivačné, tvorivé psychomotorické, cvičenia na každý deň s náradím aj bez náradia, v štandardných podmienkach športových zariadení v prírode. Žiaci si osvojujú potrebnú terminológiu a prostriedky komunikácie, zásady rozvoja aerobickej a svalovej zdatnosti, pohybových zručností.

Hygiena a bezpečnosť pri telesnej výchove a športe, základy prvej pomoci

Téma spája hygienické otázky so zabránením úrazu a spoločne významne ovplyvňujú bezpečnosť a účinok telesného cvičenia. Hygienické zásady sa týkajú osobnej hygieny žiaka aj hygieny cvičenia telovýchovného prostredia. V osobnej hygiene je treba zdôrazniť miesto

telovýchovných aktivít v životospráve človeka z hľadiska rytmu práce a odpočinku (biologické rytmy). Žiaci si osvoja prostriedky aktívneho a pasívneho odpočinku aj v súvislosti s najvýznamnejšími faktormi príčin úrazov, učia sa poskytovať prvú pomoc.

Šport a pobyt v prírode

Téma zoznamuje žiakov nielen so základnými pravidlami správania pri športe a pobyte v prírode, ale aj s prístupmi k plánovaniu a organizovaniu týchto činností. Zahŕňa rôzne pohybové činnosti a aktivity vykonávané v prírode (napr. chôdza, beh, turistika, táborenie, cyklistika, zimné športy), poznatky a návyky týkajúce sa orientácie v prírode, ochrany flóry a fauny a zdrojov pitnej vody, zásady bezpečnosti a dodržiavania právnych noriem.

6.2 ODBORNÉ VZDELÁVANIE

Odborné vzdelávanie vedie žiakov k zvládnutiu jednoduchých úloh, úkonov a operácií v učebnom odbore, na ktorý sa pripravujú. Základným cieľom je osvojiť si vedomosti a zručnosti potrebné pre zvládnutie celého okruhu učiva, upevňovať a prehĺbovať si vedomosti, zručnosti a návyky predpísané pre zvládnutie budúceho povolania. Dodržiavajú sa pritom pedagogické a špeciálnopedagogické zásady, najmä názornosť, primeranosť, individuálny prístup. K tomu sa využíva internet, obrazový materiál, schémy, modely, filmy. Konečným cieľom odborného vzdelávania je viesť žiakov k tomu, aby vedeli získané vedomosti a zručnosti aplikovať v praxi. V odbornom vzdelávaní sa kladie dôraz na dodržiavanie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hygieny práce a ochrany proti požiaru.

Odborné vzdelávanie v učebných odboroch skupiny odborov 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby vo vzdelávacom programe predstavuje súbor základných odborných informácií – súhrn vedomostí a zručností uvedených v profile absolventa nevyhnutných pre kvalifikované vykonávanie základných odborných činností.

Prehľad vzdelávacích oblastí:

- 1) Teoretické vzdelávanie
- 2) Praktická príprava

6.2.1 Teoretické vzdelávanie

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Obsahový okruh vzdelávacej oblasti teoretické vzdelávanie je rozdelený do dvoch základných častí, svet práce a technologické a technické vzdelávanie.

V prvej časti svet práce vymedzuje učivo spoločné pre všetky odbory bez ohľadu na ich profiláciu. To by malo žiakom pomôcť pri rozhodovaní o ďalšej profesijnej a vzdelávacej orientácii, pri vstupe na trh práce a pri uplatňovaní pracovných práv.

Jedným zo základných cieľov vymedzených touto časťou je príprava takého absolventa, ktorý má nielen určitý odborný profil, ale ktorý sa vďaka nemu dokáže tiež úspešne presadiť na trhu práce i v živote.

Žiak je vedený k poznaniu významu vzdelania pre uplatnenie na trhu práce, uvedomuje si dôležitosť práce ako zdroja tvorby hodnôt, nástroja ekonomického zabezpečenia rodiny

i prostriedku vlastnej sebarealizácie. Žiak získava základné vedomosti a zručnosti v oblasti pracovnoprávnych vzťahov, učí sa racionálne uvažovať i konať, je vedený k uvedomovaniu si zodpovednosti za vlastnú prácu, vo vzťahu k vlastnej osobe i vo vzťahu k svojmu zamestnávateľovi. Poznáva práva zamestnanca učí sa tieto práva uplatňovať legitímnymi prostriedkami, učí sa postupovať pri nárokaní sociálnej pomoci. Žiak vie chrániť svoj majetok a uplatňuje vo svojom konaní princípy všeobecnej morálky.

Technologické a technické vzdelávanie má poskytnúť žiakom teoretickú prípravu na výkon odborných, hygienicky nezávadných a bezpečných služieb vo svojom odbore. Zoznamuje ho s používaním správnych technologických postupov, nových pracovných techník, materiálov, surovín a strojných zariadení.

Žiaci nadobúdajú základné poznatky o získavaní, vlastnostiach, skladovaní, využití materiálov a surovín. Naučia sa suroviny a materiály využívať pre prípravu finálnych produktov a služieb s využitím príslušných techník a technológií. Žiaci sú pripravovaní zvládnuť bežnú a jednoduchú údržbu strojných zariadení na užívateľskej úrovni a zároveň si osvoja organizovanie práce vo výrobných, obchodných, obytových a iných prevádzkach.

Oblasť vzdelávania vedie žiakov k dodržiavaniu zásad správnej výrobnéj praxe, pravidiel a predpisov o hygiene a sanitácii, ochrane zdravia pri práci, k zodpovednému prístupu k zákazníkovi a k poskytovaniu bezpečného a zdravotne bezchybného tovaru a služieb.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti musí mať zvládnuté špecifické ciele a ovládať predpísaný obsah učiva.

Prehľad špecifických cieľov

Absolvent má:

- posúdiť svoje predpoklady pre výkon povolania možnosti profesijnej orientácie,
- používať svoje pracovné práva a vyžadovať ich rešpektovanie od ostatných, rešpektovať svoje pracovné povinnosti,
- vybrať bezpečné pracovné postupy s ohľadom na životné prostredie,
- používať adekvátne pracovné prostriedky,
- sa správať poučene a adekvátne situácii v prípade pracovného úrazu,
- používať základné odborné technické a technologické pojmy vo svojom odbore,
- správne používať jednoduché technické a technologické postupy vo svojom odbore,
- vedieť základné zásady spotrebiteľskej výchovy a ochrany spotrebiteľa,
- poznať zásady hospodárenia a správneho používania surovín a materiálov,
- poznať základné druhy zariadení a strojov používaných na pracovisku,
- poznať zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Obsah vzdelávacej oblasti teoretické vzdelávanie

- 1) Svet práce
- 2) Technologické a technické vzdelávanie:
 - a) Bezpečnosť práce
 - b) Suroviny a materiály
 - c) Technologické a technické pojmy a postupy
 - d) Technologické a technické vybavenie

Svet práce

Obsah poskytuje učivo o základných pojmoch vo svete práce (práca, povolanie, zamestnanie, pracovné miesto, pracovná úspešnosť, profesijný rast), o voľbe povolania, hodnotení vlastných schopností, vzdelávaní a príprave podľa voľby povolania. Žiaci sa učia ako sa uchádzať o zamestnanie (hľadanie zamestnania, písomné materiály uchádzača o zamestnanie, komunikácia, spôsob prezentácie u potenciálneho zamestnávateľa).

So svetom práce sa žiaci oboznamujú z hľadiska miestnych, regionálnych, národných, európskych a celosvetových možností. Žiaci sa učia porozumieť základným atribútom trhu práce (ponuka a dopyt po pracovných miestach), pracovným podmienkam vzniku, zmeny a zániku pracovného pomeru. Okruh ďalej učí žiakov o uzatváraní pracovnej zmluvy, o druhoch pracovného pomeru, zmene pracovných podmienok, skončení pracovného pomeru, o právach a povinnostiach účastníkov pracovnoprávných vzťahov (pracovný čas a čas odpočinku, mzda, prekážky v práci).

Bezpečnosť práce

Obsah učiva sa zameriava na bezpečnosť práce, charakteristiku negatívnych udalostí (pracovný úraz, choroba z povolania a iné poškodenia zdravia z práce), povinnosti zamestnávateľa v oblasti BOZP. Žiaci sa učia právam a povinnostiam zamestnanca z hľadiska BOZP.

Suroviny a materiály

Učivo sa zameriava na základné vlastnosti a rozdelenie surovín a materiálov, na ochranu vlastností surovín, materiálov a tovarov skladovaním a balením. Žiaci si osvoja vedomosti o úprave a použití surovín a materiálov, učia sa základom výpočtov spotreby surovín a materiálov pre finálny produkt.

Technologické a technické pojmy a postupy

Obsah učiva sa zameriava na základné technologické a technické pojmy, jednoduché technologické postupy pri príprave finálnych produktov a na základné techniky používané v oblasti obchodu a služieb. Oboznamuje žiakov s tovarovým sortimentom a manipuláciou s tovarom.

Technologické a technické vybavenie

Žiaci sa oboznamujú s účelovým vnútorným vybavením pracoviska, s druhmi náradia, pomôcok, zariadení a strojov. Učia sa správnej manipulácii s náradím, zariadením a strojmi a ich jednoduchej údržbe. Oboznamujú sa s funkciou, obsluhou a využitím zariadení a strojov. Učia sa hospodárnemu vzťahu k majetku.

6.2.2 Praktická príprava

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Cieľom vzdelávacej oblasti je poskytnúť žiakom schopnosť vedieť aplikovať základné odborné vedomosti v praxi. Praktická príprava rozvíja u žiakov odborné zručnosti potrebné pre jednoduché a pomocné pracovné činnosti podľa profilácie. Žiaci sa prakticky oboznamujú so základnými technickými a technologickými postupmi dôležitými pre vykonávanie zvoleného povolania.

Žiaci sú pripravovaní k čiastočnej samostatnej práci, manipulácii so základným materiálom a surovinami. Naučia sa používať bežné pracovné nástroje, stroje a zariadenia a ostatný inventár potrebný k pracovnej činnosti.

Okruhy učiva sú zvolené tak, aby umožnili žiakom prakticky používať zásady správnej výrobnéj a prevádzkovej praxe, zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti musí mať zvládnuté špecifické ciele a ovládať predpísaný obsah učiva.

Prehľad špecifických cieľov

Absolvent má:

- pracovať podľa zásad bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, v súlade s hygienickými predpismi,
- vykonávať jednoduché pracovné činnosti vo svojom odbore,
- uplatniť základné postupy pri manipulácii so surovinami, materiálom a tovarom,
- ovládať správne používanie pracovného náradia, strojov, zariadení a inventáru,
- používať základné techniky a technológie na vytvorenie finálnych produktov a služieb,
- aplikovať základné právne normy ochrany majetku a ochrany spotrebiteľa.

Obsah vzdelávacej oblasti praktická príprava

- 1) Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci
- 2) Pracovné činnosti vo výrobných, obchodných, odbytových strediskách a strediskách služieb podľa profilácie absolventa
- 3) Oboznámenie sa s pracovnými nástrojmi, strojmi, zariadením a inventárom prevádzky
- 4) Príprava finálnych produktov a služieb

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci

Učivo oboznamuje žiakov so základnými povinnosťami pracovníkov výrobných, obchodných, odbytových stredísk a stredísk služieb podľa profilácie absolventa. Učí ich spôsobom ochrany zdravia pri práci a oboznamuje ich s najčastejšími zdrojmi a príčinami pracovných úrazov. Žiaci sa učia základom prvej pomoci pri úrazoch.

Pracovné činnosti vo výrobných, obchodných, odbytových strediskách a strediskách služieb

Obsah učiva ich ďalej oboznamuje so zariadením výrobných, obchodných, odbytových stredísk a stredísk služieb podľa ich profilácie, zameriava sa na prípravu strediska pred začatím prevádzky, na pracovné činnosti počas prevádzky strediska a na pracovné činnosti po dokončení prevádzky podľa profilácie absolventa.

Oboznámenie sa s pracovnými nástrojmi, strojmi, zariadením a inventárom prevádzky

Učivo sa zameriava na nácvik obsluhy a jednoduchej údržby nástrojov, pracovných strojov a zariadení prevádzky. Učí žiakov základným povinnosťami pri obsluhu a údržbe nástrojov, pracovných strojov a zariadení s dôrazom na bezpečnosť a hygienu pri práci.

Príprava finálnych produktov a služieb

Obsah učiva sa zameriava na hlavné zásady jednoduchých technických a technologických postupov. Žiaci absolvujú praktický nácvik manipulácie so surovinami, materiálom a tovarom a praktický nácvik základných technických a technologických postupov podľa profilácie absolventa.

6.3 ÚČELOVÉ KURZY

Súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov odborného vzdelávania a prípravy sú účelové kurzy, ktoré predstavujú integrujúcu zložku vedomostí, zručností a postojov. V nadväznosti na získané poznatky v oblasti teoretického a praktického vzdelávania účelové učivo poskytuje žiakom dopĺňujúce, rozširujúce, upevňovacie a overovacie vedomosti, zručnosti a kompetencie potrebné na **zvládnutie situácií a aktivít, ktoré môžu nastať vznikom nepredvídaných skutočností.**

Prehľad účelových kurzov:

- 1) Ochrana života a zdravia
- 2) Telovýchovno-výcvikový kurz

6.3.1 Ochrana života a zdravia

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Účelový kurz Ochrana života a zdravia je povinnou organizačnou formou vyučovania. Jeho zameranie musí byť štruktúrované tak, aby sa ním rozšírili vedomosti žiakov, precvičili požadované zručnosti a prehĺbili osvojené postoje a návyky. Obsah kurzu nadväzuje na účelové cvičenia a tvorí ho teoretická príprava, praktický výcvik a mimovyučovacia záujmová činnosť žiakov. Národné a praktické metódy prevládajú nad verbálnym a hodnotenie žiakov je slovné. Navrhované obsahové zameranie kurzu je zhodné pre všetky tri formy jeho realizácie – denné dochádzka, internátna forma alebo kombinácia predchádzajúcich foriem. Počas kurzu sa kladie dôraz na overenie poskytovanie zdravotníckej prvej pomoci a ich reagovania na situáciu ohrozenia materiálnych hodnôt a prírody.

Účelové cvičenia pre trojročné učebné odbory sa uskutočňujú v 1. a 2. ročníku vo vyučovacom čase v rozsahu 6 hodín v každom polroku každého školského roka raz. Účelové cvičenia sa vykonávajú po triedach, výnimočne po ročníkoch. Presný termín určí riaditeľ školy. Účasť žiakov je na cvičeniach povinná. Žiaci so zmenenou pracovnou schopnosťou plnia primerané úlohy podľa lekárskeho nálezu. Plán cvičenia určuje ciele a obsah cvičenia, priestory na činnosť, zaradenie učiteľov školy do výkonových funkcií. Stanoví spôsob ich prípravy, ako aj prípravu žiakov, materiálno, hygienicko-zdravotnícke a bezpečnostné opatrenia, prípadnú spoluprácu so spoločenskými organizáciami regiónu a orgánmi štátnej správy. Program cvičenia sa realizuje spravidla v dvojhodinových jednotkách. Presun na miesto konania sa nezapočíta do času cvičenia, ak nie je jeho súčasťou. Účasť učiteľov na účelových cvičeniach je započítaná do ich vyučovacej povinnosti. Vyhodnotenie cvičenia vykoná riaditeľ školy na najbližšej pedagogickej porade.

Kurz na ochranu človeka a prírody sa organizuje v treťom ročníku v trvaní 3 dni po 7 hodín výcviku. Kurz je súčasťou plánu práce školy. Riaditeľ školy určí vedúceho, termíny, spôsob realizácie a miesto konania, triedy, personálne zabezpečenie, spôsob prípravy učiteľov a účastníkov kurzu, materiálne, finančné, technické a zdravotnícke zabezpečenie. Účasť žiakov na kurze je povinná. Žiaci s oslabeným zdravím sa na kurze zúčastňujú len so súhlasom lekára a plnia úlohy primerané zdravotnému stavu. Kurz sa organizuje v spolupráci s Radou školy, zdravotníkmi, ochranárskymi a inými spoločenskými organizáciami, s orgánmi štátnej správy (miestnou vojenskou správou, policajným zborom, útvarmi civilnej ochrany apod.). Realizuje sa internátnym spôsobom pobytu alebo dennou dochádzkou na zamestnanie. Odporúča sa podľa možnosti využívať internátny spôsob pobytu na kurze. Kurz organizovaný dennou dochádzkou sa uskutočňuje v teréne mimo priestorov školy. Podľa podmienok je možné uvedené spôsoby realizácie kurzu aj kombinovať.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti musí mať zvládnuté špecifické ciele a ovládať predpísaný obsah učiva.

Prehľad špecifických cieľov

Absolvent má:

- mať prehľad o právnych normách upravujúcich povinnosti prípravy občanov Slovenskej republiky na ochranu ich zdravia, ochranu prírody a obranu vlasti,
- mať prehľad o orgánoch a organizáciách podieľajúcich sa na brannej, ekologickej a humanitárnej výchove občanov,
- mať schopnosť poskytnúť prvú pomoc pri úrazoch,
- mať základné schopnosti pri riešení mimoriadnych situácií alebo udalostí,
- chrániť prírodu a životné prostredie,
- mať záujem o športové aktivity podporujúce jeho telesný a zdravotný rozvoj.

Obsah vzdelávacej oblasti ochrana života a zdravia

- 1) Teoretická príprava
- 2) Praktický výcvik
- 3) Mimovyučovacie aktivity

Teoretická príprava

Teoretická príprava nadväzuje na vedomosti a zručnosti žiakov získaných v účelových cvičeniach. Žiaci sa oboznamujú s právnymi normami, ktoré upravujú povinnosti občanov na ochranu ich zdravia, ochranu prírody a obranu vlasti ako aj o organizáciách podieľajúcich sa na brannej, ekologickej a humanitárnej výchove. Získajú informácie o poslaní a funkcii ozbrojených síl, armády a civilnej ochrany v SR, o najnovších poznatkoch z dopravnej výchovy, zdravotvedy a ekológie, o technických športoch, sebaobrane. Teoretická príprava trvá 3 hodiny.

Praktický výcvik

Praktický výcvik sa zameriava na komplex týchto tematických celkov:

- Zdravotnícka príprava (5 hodín) dopĺňa učivo účelového cvičenia. Žiaci sa zdokonaľujú v poskytovaní prvej pomoci pri úpaloch, uštipnutiach hadom, popáleninách a priestreloch. Vedia zhotoviť improvizované nosidlá a určiť poradie naliehavosti ošetrovania zranených

osôb ako je umelé dýchanie, kriesenie, stabilizovaná poloha, poleptania chemickými látkami, otravy a omrzliny.

- Mimoriadne udalosti – civilná ochrana (5 hodín) môže byť modelovaný na používanie signálov v priebehu činností. Žiaci sa naučia správne reagovať na požiar, výbuch plynu, zával alebo zosuv pôdy, letecké nešťastie, radiačnú haváriu, otravu potravinami a vodou, záplavy...
- Pobyt v prírode (5 hodín) obsahuje komplex činností, ako sú orientácia v teréne, práca s mapou, kompasom a pod.. Žiaci sa naučia pripravovať stravu v improvizovaných podmienkach a na provízórnych prostriedkoch, vybudovať a označiť trať pre orientačný beh, zrealizovať preteky podľa pravidiel. Sú vedení k ochrane, úprave a čistote prírodného prostredia, k poznávaniu prírodných úkazov, liečivých a chránených rastlín.
- Technické činnosti a športy (3 hodiny) sú zamerané na rôzne aktivity ako sú exkurzie do športových zariadení, kde majú možnosť sledovať ukážky rádioamatérskej a spojovacej činnosti, športového potápania a vodáctva, modelárstva, leteckých športov a parašutizmu, horolezectva a týmto sa motivovať k aktívnejšej športovej činnosti. Zároveň získavajú prehľad o náročnosti športových výkonov, výkonovej obtiažnosti, pravidlách a zásadách športovej činnosti.

Mimovyučovacie aktivity

Teoretická príprava a praktický výcvik sa odporúčajú spojiť s mimovyučovacími aktivitami. Odporúča sa organizovať podľa podmienok aj zdokonaľovací plavecký výcvik, rôzne športové súťaže podľa osobitných predpisov.

6.3.2 Telovýchovno-výcvikový kurz

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Účelový Telovýchovno-výcvikový kurz sa organizuje v prvom, druhom alebo treťom ročníku štúdia v rozsahu 5 dní po 7 hodín. Môže sa organizovať ako turistický kurz, plavecký kurz a lyžiarsky kurz. Kurz nadväzuje na výučbu plávania a lyžovania základnej školy, ak boli realizované. Žiaci si osvojujú športové a úžitkové spôsoby plávania, lyžovania a pobytu v prírode, zvyšuje sa úroveň ich pohybových schopností, upevňuje sa ich zdravie, zvyšuje telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť. Názorné a praktické metódy prevládajú nad verbálnym a hodnotenie žiakov je slovné. Presný termín určí riaditeľ školy.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti musí mať zvládnuté špecifické ciele a ovládať predpísaný obsah učiva.

Prehľad špecifických cieľov

Absolvent má:

- si osvojiť činnosti spojené s pobytom v prírode s ochranou prírody
- zvládnuť techniku plaveckých spôsobov – kraul, znak, prsia, ľubovoľný spôsob, skoky do vody, podľa fyzických predpokladov
- zvládnuť základy lyžiarskej techniky, podľa fyzických predpokladov
- poznať základné zásady prvej pomoci pri záchrane topiaceho sa a pri úrazoch na lyžiarskych svahoch a v prírode

Obsah vzdelávacej oblasti telovýchovno-výcvikový kurz

1. Turistika a cvičenie v prírode
2. Plávanie
3. Lyžovanie

Turistika a cvičenia v prírode

Turistika zahŕňa komplex činností spojených s pobytom v prírode – značkované chodníky, kompas, mapa. Žiaci sa naučia pripravovať stravu v improvizovaných podmienkach a na provizórnych prostriedkoch, vybudovať a označiť trať pre orientačný beh, zrealizovať preteky podľa pravidiel. Sú vedení k ochrane, úprave a čistote prírodného prostredia, k poznávaniu prírodných úkazov, liečivých a chránených rastlín.

Plávanie

Plávanie zvyšuje úroveň pohybových schopností žiakov, najmä vytrvalosti. Žiaci si osvojujú základné poznatky z teórie plávania, jeho špecifiká z hľadiska biomechaniky a fyziológie. Pôsobenie plávania na organizmus človeka je mimoriadne významné. Žiaci takto získavajú poznatky aj o využití svojho voľného času, informácie o kondičných cvičeniach, rehabilitačného a rekreačného plávania. Osvojujú si tiež pravidlá plávania a správneho dýchania. Hodnotia sa technika plávania, uzlové body v technike a zručnosti pri záchrane topiaceho sa.

Lyžovanie

Lyžovanie má nezastupiteľné miesto vo funkčnom a pohybovom zdokonaľovaní každého jednotlivca. Prispieva k upevneniu zdravia, zvýšeniu telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti, pomáha odstraňovať nedostatky zdravotne oslabeným žiakom, prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu mládeže. Žiaci by mali zvládnuť bezpečné ovládanie lyží v primeranom lyžiarskom teréne optimálnou lyžiarskou technikou. Výcvik by sa mal zamerať na zvládnutie zložitého oblúka prestúpením v širšej stope, vyvážený dynamický postoj po spádnicu a jazdu šikmo svahom, správne rozloženie hmotnosti, postavenie a vytočenie trupu, prenášanie váhy z jednej lyže na druhú, pre pokročilých lyžiarov sa odporúča zvládnuť striedavý beh dvojkročnej a súpažnej techniky. Kurz poskytuje aj informácie o lyžiarskom výstroji a nebezpečenstvách zimného pobytu v horách.

7 ORGANIZAČNÉ PODMIENKY

Skupina učebných odborov:

64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby

7.1 Didaktická technika

1. Prenosný spätný projektor
2. Dataprojektor
3. Počítač, tlačiareň
4. Kopírovací stroj a skener
5. Diaprojektor

6. Video a DVD prehrávač
7. Projekčné plátno
8. Flipchart
9. Televízor
10. Magnetofón
11. Rozhlasový prijímač
12. E-beam tabuľa

7.2 Materiálne výučbové prostriedky

1. Trojrozmerné modely
2. CD, DVD – prezentácie technológií podľa odborov štúdia, BOZP, prvej pomoci, konštrukcií a pod.
3. Stroje a zariadenia podľa odboru
4. Lekárnička
5. Odborné filmy a diafilmy
6. Obrazy, tabule, mapy a schémy konštrukcií

8 ZÁKLADNÉ PODMIENKY NA REALIZÁCIU VZDELÁVACIEHO PROGRAMU PRE ŽIAKOV S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

Skupina učebných odborov:

64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby

Pre vzdelávanie v súlade s daným vzdelávacím programom pre žiakov s mentálnym postihnutím je nevyhnutné vytvárať vhodné realizačné podmienky. Podkladom na ich stanovenie sú všeobecné požiadavky platných právnych noriem a konkrétne požiadavky vyplývajúce z cieľov a obsahu vzdelávania v danom odbore. Iba ucelený, vzájomne sa podmieňujúci komplex požiadaviek umožní vytvoriť optimálne vzdelávacie prostredie. Vo vzdelávacom programe sú vo všeobecnej rovine vymedzené základné podmienky na realizáciu školského vzdelávacieho programu a je úlohou školy, aby tieto podmienky nielen akceptovala, ale ich podrobnejšie konkretizovala vo vlastnom ŠkVP podľa potrieb a požiadaviek učebného odboru, aktuálnych cieľov a reálnych možností. Optimálne požiadavky/podmienky, podľa ktorých sa bude poskytovať tento vzdelávací program, sú nasledovné:

8.1 Základné materiálne podmienky

a) Kapacita školy

1. Školský manažment:
kancelária riaditeľa školy, kancelárie pre zástupcov riaditeľa školy
kancelária pre ekonomický úsek,
príručný sklad s odkladacím priestorom,
sociálne zariadenie,
zasadačka
2. Pedagogickí zamestnanci školy:
zborovňa, kabinety pre učiteľov.

3. Nepedagogickí zamestnanci školy:
kancelárie pre sekretariát, ekonómov a správcu, príručný sklad s odkladacím priestorom, archív
 4. Hygienické priestory, sociálne zariadenia, šatne
 5. Sklady učebných pomôcok a didaktickej techniky
 6. Knižnica
- b) Makrointeriéry**
1. Školská budova
 2. Školský dvor
 3. Školská jedáleň alebo výdajňa stravy
- c) Vyučovacie interiéry**
1. Klasické triedy – učebne pre teoretické vyučovanie
 2. Odborné triedy – učebne pre vyučovanie odborných predmetov
 3. Telocvičňa
- d) Vyučovacie exteriéry**
1. Školské ihrisko

8.2 Personálne podmienky

1. Požiadavky na manažment školy, ktorý realizuje školský vzdelávací program musia byť v súlade s požiadavkami odbornej a pedagogickej spôsobilosti a s kvalifikačnými predpokladmi, ktoré sú nevyhnutné pre výkon náročných riadiacich činností podľa platných predpisov.
2. Odborná a pedagogická spôsobilosť pedagogických zamestnancov všeobecnovzdelávacích predmetov, ktorí realizujú školský vzdelávací program musí byť v súlade s platnými predpismi. Plnenie ďalších kvalifikačných predpokladov potrebných pre výkon zložitejších, zodpovednejších a náročnejších pedagogických činností sa riadi platnými predpismi. Pedagogickí zamestnanci musia zabezpečiť súlad všetkých vzdelávacích a výchovných činností s cieľmi vzdelávania v danom učebnom odbore v súlade so štátnym vzdelávacím programom. Práva a povinnosti pedagogických zamestnancov sú zabezpečené a naplňované po dobu ich pedagogickej činnosti v rámci platných predpisov.
3. Odborná a pedagogická spôsobilosť pedagogických zamestnancov odborných predmetov, ktorí realizujú školský vzdelávací program musí byť v súlade s platnými predpismi. Plnenie ďalších kvalifikačných predpokladov potrebných pre výkon zložitejších, zodpovednejších a náročnejších pedagogických činností sa riadi platnými predpismi. Pedagogickí zamestnanci musia zabezpečiť súlad všetkých vzdelávacích a výchovných činností s cieľmi vzdelávania v danom učebnom odbore v súlade so štátnym vzdelávacím programom. Práva a povinnosti pedagogických zamestnancov sú zabezpečené a naplňované po dobu ich pedagogickej činnosti v rámci platných predpisov.
4. Odborná spôsobilosť nepedagogických zamestnancov (ekonóm, správca, školník, upratovačky a pod.), ktorí sa podieľajú na realizácii školského vzdelávacieho programu musí byť v súlade s platnými predpismi. Práva a povinnosti nepedagogických

- zamestnancov sú zabezpečené a naplňované po dobu ich činnosti v rámci platných predpisov.
5. Plnenie stanovenej miery vyučovacej a výchovnej povinnosti vyplýva z platnej legislatívy a rámcového učebného plánu štátneho vzdelávacieho programu. Rámcové rozvrhnutie obsahu vzdelávania je východiskom pre tvorbu učebných plánov v školských vzdelávacích programoch. Stanovené vzdelávacie oblasti a ich minimálne počty hodín sú záväzné, ich dodržanie v školských vzdelávacích programoch musí byť preukázateľné.
 6. Plnenie požiadaviek poradenskej činnosti sa riadi platnými predpismi. Výchovný poradca je pedagogický zamestnanec, ktorého poslaním je poskytovanie odbornej psychologickej a pedagogickej starostlivosti žiakom, rodičom a pedagogickým zamestnancom školy. Prácu výchovného poradcu usmerňujú metodické, pedagogické a psychologické centrá. Práca výchovného poradcu a dodržiavanie všeobecne záväzných platných predpisov v oblasti výchovného poradenstva podlieha kontrolnej činnosti zo strany zriaďovateľa strednej školy. Ďalšie práva a povinnosti výchovných poradcov vymedzujú vnútorné predpisy školy (pracovný poriadok, vnútorný poriadok školy, vnútorný mzdový predpis a pod.).

8.3 Organizačné podmienky

1. Požiadavky školskej legislatívy: Pre realizáciu vzdelávacieho programu platí školský zákon.
2. Požiadavky na odborný výcvik: Odborný výcvik v rozsahu stanovenom v učebnom pláne sa vykonáva v školských zariadeniach: v dielňach a učebniach odborného výcviku, ako aj na zmluvných pracoviskách odborného výcviku. Tie vyžadujú zabezpečiť vlastné pracovisko a také materiálne podmienky, aby sa mohol realizovať obsah učiva odborného výcviku: šatne, hygienické zariadenia a ak je to možné, aj odbornú učebňu na pracovisku alebo v blízkosti pracoviska. Odborný výcvik nadväzuje na teoretické vyučovanie. Realizuje sa v 6 až 7-hodinových celkoch. Ak to vyžaduje charakter nácviku, odborný výcvik možno spájať aj do viacdnových celkov s rešpektovaním podmienok odboru. Delenie na skupiny stanovujú platné právne predpisy. V odbornom výcviku pri prácach s prístrojmi a strojným zariadením by sa mal znížiť počet žiakov v skupine na 5 – pre bezpečnosť práce a pre kvalitu výsledkov nácviku (nácvik so skupinou 12 žiakov je z hľadiska bezpečnosti veľmi zložitý a menej efektívny).
3. Ukončovanie štúdia a organizácia záverečnej skúšky sa riadi platnou legislatívou. Úspešní absolventi vzdelávacieho programu OU podľa posudzovania kvalifikácie na výkon pracovných činností môžu získať osvedčenie o zaškolení alebo osvedčenie o zaučení alebo vysvedčenie o záverečnej skúške a výučný list.
4. Kurzy, exkurzie, športové akcie sa organizujú v rámci 7 týždňov školského roka. Kurzy nevyhnutné pre výkon povolania vyplývajúce z kompetencií (profilu) absolventa sa môžu vykonávať aj ako súčasť odborného výcviku. Telovýchovný výcvikový kurz podľa podmienok v regióne školy organizovať s náplňou turistický, lyžiarsky a plavecký kurz skupinovú formou. Exkurzie sú súčasťou praktického a teoretického vyučovania a zameriavajú sa na poznávanie nových výrobných technológií, nových materiálov, ekologických stavieb, odpadových technológií, na výstavy a prezentácie nových výrobkov. Odborný obsah exkurzií vyplýva z obsahu učebných osnov odboru štúdia a plánuje sa v ročných plánoch práce školy. Virtuálne exkurzie a telemosty môžu byť súčasťou vyučovacích hodín v praktickom a teoretickom vyučovaní.

5. Organizácia spolupráce s rodičmi, sociálnymi partnermi a verejnosťou: Spolupráca s rodičmi sa realizuje predovšetkým prostredníctvom triednych učiteľov, výchovných poradcov, manažmentu školy a jednotlivých vyučujúcich všeobecnovzdelávacích a odborných predmetov, osobnou komunikáciou s rodičmi, prípadne zákonnými zástupcami rodičov. Sú to pravidelné, plánované zasadnutia Rady rodičov a zasadnutia Rady školy. Obsahom týchto zasadnutí sú informácie o plánoch a dosiahnutých výsledkoch školy, riešenie problémových výchovných situácií, organizovanie spoločenských, vzdelávacích, kultúrnych a športových akcií.
6. Organizácia odborných súťaží: Žiaci sa môžu zúčastňovať aj na súťažiach a prezentáciách vo svojom odbore na národnej a medzinárodnej úrovni.

8.4 Podmienky bezpečnosti a hygieny práce

Vytváranie podmienok bezpečnej a hygienickej práce je organickou súčasťou celého vyučovacieho procesu, osobitne odbornej praxe. Postupuje sa podľa platných predpisov, nariadení, vyhlášok, noriem a pod.

9 ZÁSADY PRE TVORBU ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Skupina učebných odborov:

64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby

9.1 Všeobecné zásady tvorby školského vzdelávacieho programu

Školský vzdelávací program (ďalej len „ŠkVP“) je zásadným pedagogickým dokumentom školy, na základe ktorého realizuje škola vzdelávanie v danom učebnom odbore. Je povinnou súčasťou školskej dokumentácie.

Školské vzdelávacie programy sú postavené na nasledovných **princípoch**:

- nekladú dôraz na obsah vzdelávania, ale na výsledky vzdelávania,
- vytvárajú pluralitné a konkurenčné vzdelávacie prostredie medzi školami,
- podporujú autonómiu a rozhodovacie privilégia škôl,
- vytvárajú sa pre konkrétny učebný odbor v danej skupine učebných odborov,
- regulujú vzdelávacie podmienky v danej škole,
- v plnom rozsahu akceptujú potreby regionálneho trhu práce a rozvojové priority školy,
- dodržiavajú základný obsah vzdelávania a prípravy, ktorý vymedzuje štátny vzdelávací program,
- za ich vypracovanie a schválenie zodpovedá riaditeľ školy,
- súlad so štátnym vzdelávacím programom bude sledovať, kontrolovať, posudzovať a hodnotiť Štátna školská inšpekcia.

Pri spracovaní ŠkVP sa stanovujú tieto **zásady**:

- a) ŠkVP sa vypracuje za celé obdobie štúdia odborného vzdelávania a prípravy a riadi sa cieľovými požiadavkami vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím,

- b) ŠkVP vytvára podmienky pre osvojenie si obsahu vzdelávania stanoveného vo vzdelávacom programe pre žiakov s mentálnym postihnutím,
- c) ŠkVP vyjadruje profil a stratégiu školy,
- d) ŠkVP vytvára podmienky pre tvorivosť učiteľa, využívanie efektívnych foriem a metód výučby, neobmedzuje učiteľa z hľadiska časového a metodického, nakoľko vychádza z konkrétnych potrieb žiakov odborných a pedagogických skúseností učiteľa,
- e) ŠkVP stanovuje pravidlá pre hodnotenie žiakov (kritériá hodnotenia),
- f) pri tvorbe ŠkVP sa postupuje v súlade s platnou metodikou,
- g) ŠkVP vytvára priestor pre hodnotenie činnosti školy.

ŠkVP je strategický dokument školy, ktorý vymedzuje ciele, obsah a podmienky vzdelávania, odporúča zodpovedajúce didaktické prístupy, navrhuje metódy overovania a hodnotenia vzdelávacích výstupov.

ŠkVP vypracuje škola v súlade s príslušným vzdelávacím programom pre žiakov s mentálnym postihnutím a metodickým pokynom, ktorým sa určia podrobnosti o tvorbe vzdelávacieho programu. Tvorba ŠkVP je v kompetencii riaditeľa školy, ktorý zodpovedá nielen za jeho kvalitu ale aj za jeho realizáciu. Vzdelávací program musí zabezpečiť súlad s regionálnymi potrebami trhu práce, s rozvojovými potrebami regiónu a požiadavkami zamestnávateľov na regionálnej alebo miestnej úrovni.

Škola má možnosť požiadať zodpovedajúce vzdelávacie subjekty a objednať si vypracovanie svojho programu. Do projektovania ŠkVP sa môžu zapojiť verejné a neštátne inštitúcie.

Tvorba ŠkVP svojím zameraním a charakterom bude vytvárať zodpovedajúce podnikateľské vzdelávacie prostredie, ktoré prirodzenou cestou bude iniciovať vznik konkurenčných tendencií medzi školami. Školy, ktoré budú ponúkať progresívne, moderné a aktuálne vzdelávacie programy vo vzťahu k potrebám a požiadavkám trhu práce, majú veľkú šancu sa na trhu vzdelávania zakoreniť a dosiahnuť svoju atraktivnosť. Školy bez kvalitnej vzdelávacej ponuky pomaly zaniknú.

Pri tvorbe ŠkVP, najmä v oblasti odborného vzdelávania a prípravy, sa musí zohľadňovať ich relevantnosť a opodstatnenosť k rozvojovým regionálnym programom, strategickým zámerom ekonomického, politického a spoločenského vývoja na národnej regionálnej alebo miestnej úrovni, ku kvalite obsahu vzdelávania, najmä odborného vzdelávania a prípravy, a ústretovosť k potrebám a požiadavkám zamestnávateľskej sféry.

Preto v prvom rade, ešte pred tvorbou ŠkVP, musí škola pristúpiť k zhodnoteniu doterajšej kvality vzdelávania, k analýze jej súčasného stavu, identifikácii všetkých silných a slabých stránok, všetkých príležitostí a prekážok, ktoré budú ovplyvňovať implementáciu ŠkVP a zároveň musí vypracovať aj návrhy na odstránenie identifikovaných závažných nedostatkov. Všetky tieto informácie majú svoje opodstatnenie, pretože iba tak sa dá určiť a posúdiť, či sa vzdelávanie podľa projektu školského programu môže zaviesť na školu ako efektívny nástroj zvýšenia kvality vzdelávania a celého vzdelávacieho prostredia.

Školský vzdelávací program sa môže vypracovať ako štandardný (na základe určených vyučovacích predmetov a jeho učebných osnov) alebo ako modulový. Je v kompetencii školy zvážiť, ktorý spôsob spracovania školských programov je pre ňu najvýhodnejší. Použitie modulovej štruktúry školských vzdelávacích programov je vhodné najmä vtedy, keď chce škola ponúknuť žiakom individuálne vzdelávacie cesty, rôzne formy a možnosti vzdelávania v kontexte celoživotného vzdelávania.

Škola bude vypracovávať ŠkVP:

- a) v súlade s príslušným vzdelávacím programom pre žiakov s mentálnym postihnutím a platnou legislatívou,
- b) komplexne, tzn. vymedzí všetky požadované kompetencie absolventa v danom učebnom odbore, vzdelávacie výstupy (špecifické ciele) a obsah vzdelávania, didaktické postupy uplatňované pri realizácii vzdelávacieho procesu, personálne, materiálne a organizačné podmienky nevyhnutné k dosiahnutiu stanovených cieľov vzdelávania vrátane spolupráce so sociálnymi partnermi pri realizácii programu v dennej forme vzdelávania, ktorí budú v plnej miere podporovať autonómiu a rozhodovacie privilégia škôl,
- c) pre celé obdobie vzdelávania (ISCED 2C učebné odbory dennej formy vzdelávania – 3 roky,
- d) tak, aby bol prehľadný a poskytoval všetky potrebné informácie o vzdelávaní v danom odbore štúdia a aby umožňoval posúdiť súlad so vzdelávacím programom,
- e) tak, aby vytváral podmienky pre uznanie odborných kvalifikácií v danom povolaní a tým aj uplatniteľnosť absolventov na trhu práce s dôrazom na daný región školy, ale aj na osobnostný rozvoj absolventov a ich pripravenosť celoživotne sa vzdelávať,

9.2 Štruktúra školského vzdelávacieho programu

Štruktúra ŠkVP sa odvodzuje zo vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím. ŠkVP musí vytvárať priestor pre uplatňovanie takých štýlov práce, ktoré pozitívne ovplyvňujú učenie žiakov, ich vzdelávacie výsledky, sociálne prostredie triedy a celej školy.

ŠkVP je výsledkom spoločnej práce učiteľov a vedenia školy. Účasť každého pedagogického zamestnanca na tvorbe ŠkVP má byť súčasťou jeho pracovných povinností.

Štruktúra ŠkVP:

- Úvodné identifikačné údaje (názov vzdelávacieho programu, kód a názov odboru štúdia, stupeň vzdelania, názov a adresa školy)
- Ciele a poslanie výchovy a vzdelávania
- Vlastné zameranie školy (veľkosť a vybavenie školy, charakteristika pedagogického zboru, ďalšie vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov, vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy, dlhodobé projekty a medzinárodná spolupráca, spolupráca s rodičmi, sociálnymi partnermi a inými subjektmi)
- Profil absolventa (charakteristika a kompetencie absolventa)
- Charakteristika školského vzdelávacieho programu (dĺžka štúdia, forma vzdelávania, spôsoby a podmienky ukončovania štúdia, doklad o získanom vzdelaní)
- Učebný plán
- Učebné osnovy/moduly pre všetky predmety
- Učebné zdroje (učebnice, didaktická technika, materiálne zdroje)
- Podmienky na realizáciu vzdelávacieho programu (personálne zabezpečenie, materiálno-technické a priestorové podmienky, podmienky zabezpečenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri štúdiu)
- Systém kontroly a hodnotenia žiakov